درعلیه غازیه سی جوار «آره‌ول» اداره‌سی اوزره‌در

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանցօ փողոց Թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱՋԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոյսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	դրս
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստային փոյլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոյլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ՀԱՆԱԴԻՊՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

—Հայր Սուրբ, հրամանի մը։
—Ո՞վ ես դուն։
—Այսինչը։
—Քանի՞ սակի կը բռնես
—Բայց...
—Բայց մայց չկայ, գրամդ չմա է, աւելի ունիս, այլի ունիս, հող ունիս։
—Երկու տուն միայն ունիմ։
—Ինչ կը բերեն քեզի։
—Ամսական հազիւ մէկ սակի։
—Մէկ սակի՞... ուրեմն հարուստ ես, ինչ կը չահիս ամիսը։
—Բայց հայր Սուրբ, այդ ամէնը ձեզի ինչ։
—Իսի անգամ մը որ բայց մայց չեմ ուզեր... քանի՞ կալ ունիս։
— ։ ։ ։
—Էշ ալ չունիս, մարդ Աստուծոյ։
—Զի մը միայն...
—Հակցայ, հիմայ հասկցայ, մէկ ձի միչ հարստութեան նշան է... ուր նայիմ տասը սակի եւ հրամանիդ կը սառնայ։
—Բայց հայր Սուրբ, իմ կարողութիւնս չի ներեր։
—Նորէն բայց...
—Մեղք եմ, Հայր Սուրբ...
—Տասը սակի, բարա մը պակաս չըլլար, ապա թէ ոչ չի՛ք հրամանի։

* * *

Երեւցածին նայելով, ասոր մտեցող բանակցութեանց թատերավայր մը դառնալ սկսած է Տրապիզոնի Առաջնորդարանը, ուր Առաջնորդ վարդապետը ըստ կամս ակարկիններ հաստատած, «ես եմ Տէր եւ Աբրահիմ», կը պոռայ՝ երբ խնդիրը ամուսնական հրամանի մը տալու վրայ ըլլայ։

Մարդիկը կ'երթան, կու գան, օրեր կ'անցնին ակարկութիւններով, բայց վարդապետը չի կակուղնար։

—Թարիֆնա՞ն, Թարիֆա՞ն, կը պոռայ ներկայացողներուն, կուտ մը պակաս չըլլար, Թարիֆան նայեցէք։

Շատեր պարտքի տակ կ'իյնան, ուրիշներ հաղարամեկ նեղութեան կ'ենթարկուին գահանցնելու համար այդ համայնական Թարիֆան,—տեսակ մը ծակ կարաս,—որ կշտանալ չգիտեր բնաւ։

Կու տան, կու տան, միչտ նոյնն է. մի՛չ «տուէք, անօթի եմ», կը պոռայ։

* * *

Խնդիրը հոն է սակայն որ ամէն մարդ չուզեր ականջ կախել այդ Թարիֆային, ալ երկար բարակ ակարկութեան նստելով ժամանակը սպանել։

Թերթերը, տակաւին մէկ երկու օր առաջ հրատարակեցին թէ այդ Թարիֆային պատճառաւ, քաղաքին ծանօթ ընտանիքներէն մէկը ուղղակի բողոքական պատուելիին գացած եւ առանց ծախքի կատարել տուած է պսակը, բնականաբար բողոքական արձանագրութեամբ։

Այս ընթացքը, օրէ՛ փ ալ կորուկ՝ չատ գովելի բան մը չերեւար մեզի. բայց քանի՞ շարժառիթը կը քննենք, այնպէս նուազ դատապարտելի կը գտնենք զայն։

Ի՞նչ ընէ մարդը, երբ չի կրնար դառնցնել վարդապետին Թարիֆան։ Անպա՞ռ կենակցի, եւ կամ հրաժարի ամուսնանալէ։

Վաղը միւս օր, Թերեւս վարդապետը ելլէ եկեղեցւոյ բեմէն դատապարտէ այդ մարդը որ ասոր քան սակի համար իր հաւատքը կերած է։ Բայց ո՞վ կրնայ ապահովցնել թէ այդ դատապարտութիւնները ուղղակի իր վրայ չպիտի իյնան։

* * *

Եօթանասուն տարի առաջ, Տրապիզոնի մէկ ուրիշ Առաջնորդն ալ, լուսահոգի Յովհաննէս վարդապետ, կը մտածէ քիչ մը կարգ կանոն դնել իր հօտին ամուսնական գործառնութեանց մէջ, եւ կը պատրաստէ տասնրինը յօդուածներէ բաղկացեալ կանոնագիր մը։

Կ'երեւայ թէ՝ Առաջնորդ վարդապետ իր բաղմապահանջ սակարկութիւններով զբաղած ըլլալուն՝ գոնէ անգամ մը առիթը չէ ունեցեր այդ կանոնագիրը աչքէ անցընելու։

Այդ գործը սիրով յանձն կ'առնենք, եւ իր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Յովհաննէս վարդապետի ամուսնական կանոնագրին հետեւեալ մէկ քանի յօդուածներուն վրայ։

Կանոն Դ. — Խնամոյ զիտՖԷԹ կամ գաչում մի՛ լիցի։

Կանոն Ե. — Ընծայ տալ հարանցուաղչկան կամ փեսածու տղայոց մի՛ լիցի։

Կանոն Զ. — Երեք կարգ լիցի զգեստ աղչկան. առաջին կարողութիւն արասցէ երեք կերպ հանդերձ. այսինքն խուրթի ալտաց, չիթ եւ ութ չապիկ։ Երկրորդ կարողութիւն արասցէ երկու կերպ. խուրթի, չիթ եւ վեց չապիկ։ Երրորդ կարողութիւն արասցէ կէզի, եւ չիթ եւ չորս չապիկ։ Սեւայի կամ այլ տեսակ ինչ եւ իցէ կիւլապատաս հանդերձ երիցուն եւս մի՛ լիցէ։

Կանոն Է. — Նոյնպէս կիւլապատաս, փէչկիր, չէվրէ, մահրամայ եւ պիւրիւնճիկ չապիկ մի՛ լիցի, այլ մանած։

Կանոն Լ. — Զամաշուր մի՛ ուտէք տացի. միայն փեսայի, եւ այն՝ ըստ կանոնաց։

Կանոն Ժ. — Կերակուրք հարսանեաց՝ առաջին կարողութիւն արասցէ վեց կերպ՝ երկրորդ կարողութիւն չորս, եւ երրորդն՝ երեք եւ ո՛չ աւելի։

Կանոն ԺԱ. — Ի հարսանիս միայն՝ ի կիւրակէ երեկոյին երթիցին, եւ այնք ազգականք եւ ոչ բարեկամք, եւ զկնի պսակին իւրաքանչիւր ի տունս իւրանց երթիցեն։

Կանոն ԺԲ. — Ի պանդխտութենէ եւ կողաց զիտՖԷԹ մի՛ լիցի ի սպառ,

* * *

Որչա՛փ մեծ է հակադրութիւնը։

Անուանական հովիւ մը որ իր հօտը կը հոգայ, որ իր հօտին չահը ուրիշ ամէն չահէ ու նկատումէ վեր կը դասէ։ Զաւակներ որ արտաքոյ կարգի ծախքերու ենթարկուի եւ այդ պատճառաւ պարտքի ու նեղութեան մէջ իյնայ։ Բան մը չի վրիպիր իր ուշադրութենէն. կանոն կը սահմանէ նոյն իսկ ամուսնացողներու հագուստին կապաստին, ուտելիքին, հրաւիրեալներուն, նուէրներուն համար։

Անուանական այսօր Առաջնորդ վարդապետը որ փոխանակ հօտին ամուսնական ծախքերը թեթեւցնել ուզելու, ինք առաջինը կ'ըլլայ յաւելուածական ծախքերու Թարիֆա մը հաստատող, եւ ներկայացողներու կարողութեան տասնապատիկը դրամ կը պահանջէ։

Երկուքն ալ սակայն նոյն եկեղեցւոյն պաշտօնեաներն են, նոյն կոչումը ունեցող հովիւներ։

Բայց որչա՛փ տարբերութիւն եօթանասուն տարի առաջ ապրող այդ հնօրեայ, Թերեւս անուս եկեղեցականին եւ այս նորատի, Թերեւս զարդացած վարդապետներու միջեւ։

Ստուգի՛ւ մեր կղերը երթալով կը լաւանայ։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Երկու բարեկամներու միջեւ։
—Ինչ ունիս։
—Ա՜հ սիրելիս, դերձակիս խանութէն կուգամ... Չկրցի քիչ մը դրամ ընդունիլ տալ անոր,...
—Բայց ինչո՞ւ համար կը մերժէ։
Որովհետեւ չատ դրամ կը պահանջէ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (60)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

9.

Կամուրջին չնորհակալ եղաւ գլխի շարժումով մը, ու երբ առանձին մնաց, իր սենեակը ելաւ։ Իր առաջին գործը եղաւ պատի ժամացոյցին նայիլ։ Ժամը տասն էր։ Մինա որսի սեղմում մը ունեցաւ։ Թէեւ Արման բան մը չէր ըսած, բայց ինք վստահ էր թէ ամուսինը Լիւսիի բնակարանը գացած էր։ Մնաց որ եւ ուրախանար այդքան փոքր մանրամասնութեանց վրայ, այլ արդիւնքին վրայ միայն կը խորհէր, ուուն կը սպասէր անհամբերութեամբ։

Այդ միջոցին, Արման Նէօյեի գացած էր։ Այն ճամբան, ուրկէ անհամբեր ուրախութեամբ մը կը յառաջանար սովորաբար, հիմա մռայլ կը թուէր իրեն։ Մինչ կառքը կը թաւալէր աղմկալից սալայատակին վրայէն, Արման կը խորհէր Լիւսիի ըսելիքին վրայ, ծայրայեղ անձկութեան մը մատնուած։ Կը վախնար որ մանկամարդ աղջիկը դժգոհութիւն յայտնէր ու յանդիմանութիւններ ուղղէր։ Իրաւ է որ յաղթական պատասխաններ տուած էր կնոջը, բայց վստահ չէր որ նոյն առաւելութեամբ պիտի կրնար ներկայանալ Օր. Անտրիմանի առջեւ։ Պատճառը սա էր որ կացութիւնը բոլորովին տարբեր էր. կոմսուհիին կողմէ կը սիրուէր, բայց ինք՝ Արման կը սիրէր Լիւսին։ Մէկուն դէմ զօրաւոր, տկար պիտի ըլլար միւսին հանդէպ։ Բոլոր այդ խորհրդածութիւնները կ'ընէր յատակամտութեամբ, բայց ոչ առանց մտատանջութեան, պատրաստելով այն փաստերը զորս պիտի պարդէր ի պատասխանի Լիւսիի քննադատութեանց ու կշտամբանքներուն, բայց միշտ կերպով միայն կը յաջողէր այդ բանին մէջ։

Երբ կառքը կանգ առաւ վանդակապատին առջեւ, առաջին անգամ ըլլալով՝ կոմսը փութկոտութիւն ցոյց չտուաւ վարի իջնելու։ Հրեց փոքր դուռը եւ պարտէզն ներս մտաւ։ Նրբաշրջին հետեւեցաւ յամրաքայլ ու դլխակ։ Կոմսը տեսնող մը չպիտի ենթադրէր որ իր գեղուհին տեսնելու գացող սիրահար մըն է անիկա, այլ պահանջատէրն կողմէ կանչուած պարապան մը։ Սենեկապանուհին հարցուց թէ տիրուհին տո՞ւն էր։ Եղակա՛ն հարցում մը, քանի որ Լիւսի բնաւ դուրս չէր ելեր օրուան այդ ժամուն։ Փոքր սրահին դուռը բացուեցաւ իր առջեւ։

Ոնին մէկ քսհանայ, իսկ վարմապետ մեր Լուսհանքէն կը տանին. տիրացու Մաթէոսը։ Այս տեղ գայ երկու յիշատակ, մէկը Ռմիդ իսկ միւսը Ռմդ. Թուականներով. առաջինը Բաբերդի Ներսէս վարդապետ մը կը յիշեցնէ, իսկ երկրորդը դարձեալ Բաբերդի դարձին Սիմոնեան Յովհաննէսի եւ եղբօրը Դաւիթին երթն ի Խոզաղբիւր՝ դարձին Սիմոն նախահայրն ու հիմնադիրն է Սիմոնեան գերդաստանին։

Շաբաթ առաւօտ, արեւէն առաջ, պատի նման բարձունքէ մը հազիւ պրծածնք փոկոտն ելլելով, կարծելով թէ մինչեւ Դասապա այս տեսակ ուղիներէ պիտի անցնինք։ Երբ ողջունեցինք Պասի թուրք գիւղին լեռնադաշտն ու հրաչակաւոր նախկին յաւղկահար Զեփնիի պաղորակ աղբիւրը մինթաթուեցանք, խորհելով թէ Դելիբեմի եւ ուրիշ թուրք գեղեր՝ ծառաստաններու մէջ ծածկուած՝ մոռցնել կուտան մեզի ճամբու նեղութիւնը։ Տափարակներէ կ'անցնինք. կոխկռտելով ճամբուն վրայ թափած տերեւները։ Ժամ վեցն է, այլ մենք չորս ժամու ճամբայ ընած՝ որ գանուինք Մէղէրէրգ (մեծ ագարակ) հայաբնակ գիւղին առջեւ, որ չգիտէ դիրք մը ունի մեծ ձորին մէջ իբրեւ միւս եւս Լուսհանք, բայց իր պաղատու ծառերով զայն գերազանցելով։ Դերբուկ ելուէջ մը ալ հոս հանդիպելով՝ վերջապէս յանկարծ Ձորոխի ափը կը դանուինք, նոր գեղի առջեւ, որ 3 թաղ է։ Այս թրքաբնակ գիւղը մեծաւոր նուրոյլներու կեդրոնն է, որ Բաբերդի գայմագամ մը ուտած է՝ Լուտ աղան՝ 1868ին։ Նոր գեղ Սպերի կարեւոր գեղերէն մէկն էր։ Երեք ժամ հանգիստ առնելէ հոս, եւ ապա գիւղերեցին Տէլիք Թաշ անուն չէնը՝ որ վեց տունէ կը բաղկանայ։ Մերուսին Դուրսան հիւրասիրելով զմեզ՝ պատմեց երբեմնի իր չահատակութիւնները, ապա իր որդւոց զինքը լքանելը՝ ծերութեան ատեն։ Խեղճ մարդը տակաւին նահապետական կեանք կ'երազէ, եւ ամսոթ կը համարի որդւոցը իրմէն բաժնուիլը, հարսնանալէ առաւօտ Ձորոխի ափէն կ'ընթանանք դէպ ի հիւսիս, չորս ժամ պէտք [illegible] հասնելու. այդ երանելի ափերուն վրայ ալ վտանգաւոր անցքեր կան, սակայն այս անգամ կը մոռնանք ճանբու ամէն նեղութիւն, երբ, Ձորոխի աջ կողմը 500 տուն բնակչով կան անուն գիւղին կը հանդիպինք։ Իր ընդարձակ պարտէզները արդարեւ հիանալի են. իր բլուրներուն վրայ կը տեսնենք Ս. Դէորգայ վանքը՝ որ կը պատկանի Մաթուսանց հայ գիւղին։ Ձորոխ՝ որ Բաբերդէն սկսած կ'անցնի. Կանի առջեւ առիւծ դարձած է, երկու կողմէն օժանդակ վտակներ չատ կան։ Հոս կան Բաբերդէն տասի չափ ընտանիք որ առեւտուրով եւ արուեստով կը զբաղին. հանդարտի չէնքերուն մէջ գեղեցիկ է պաշտօնատունը, որ կառուցուած է Նախարդ գայմագամ պէյի նախաձեռնութեամբ. արդի պէյը լաւ կ'ընէ, եթէ հարթել տայ Սպեր-Բաբերդի ճամբան։ Եօթը գեղերու առջեւ միայն պիտի կոխուի ան, հետեւապէս այդ գեղերու բնակիչները պարտական են հարթելու դժուարութիւնները յօդուտ իրենց եւ հասարակաց։ Դայմագամ պէյի մէկ հրաւէրը կրնայ ի գլուխ հանել այդ յոյժ կարեւոր գործը, առանց կառավարական դանձին վրայ ծանրանալու։

Ապագային վերապահելով հնութեանց աղբիւր այս գաւառի ընդարձակ վիճակագրութիւնը, կ'անցնիմ կրթական գործին. ոչ թուրք եւ ոչ հայ հասարակութիւնը կրնայ պարծենալ այս մասին։ 430 տուն դասապան տակաւին իրաւունք չունի բաղդատութեան գալ Բաբերդի Սուրբ գիւղին, ուր կրթական գործը դէթ դարթնումի մէջ է։ Մինչեւ ցարդ ո՛չ Պարիսաքարան եւ ոչ Կարնոյ Առաջնորդարան հոգ տարած էին Սպեր Վիճակոմը կեցաւ պատուհանին առջեւ, ուանգնութեան մատնուած՝ առաջին մերձեցումին վրայ, կը խորհէր. «Անդամ մը որ գիանամ թէ Լիւսի ինչ տրամադրութեան մէջ կը գտնուի, չպիտի վրդովիմ։» Երկար չտեւեց կոմսին անհամբերութիւնը։ Դրան վարագոյր մը վեր առնուեցաւ, ու Օր. Անտրիման երեւցաւ։ Իր քաղցրն դիմաւորեց հանդարտ դէմքով, պայծառ աչքերով, ձեռքը երկարած։ Աթոռ մը ցոյց տուաւ կոմսին, ու ինք ալ նստելով, առանց ո՛եւէ յառաջաբանի, ըսաւ.

— Տիկին տը Ֆոնթնէլ ինչպէս է այս առտու։

Այս հարցումին վրայ՝ կոմսը քիչ մը շուարեցաւ։ Բողոքներու, արդար դժգոհանքի մը պոռթկումին կը սպասէր։ Ո՛չ իսկ հեգնութիւն մը, բարեկամական գանգատ մը ըրած էր. արհամարհոտ մատնացում մը ու սառուցիկ անտարբերութիւն մը ցոյց կու տար մանկամարդ աղջիկ։ Ան մեղեկութիւն ալ ունենար, բնաւ մաքէն չպիտի անցնէր արդիւնք այդ բանը։ Առջի օրուան տեսակցութենէն յետոյ՝ հարկ էր որ Արման տեսնէր Օր. Անտրիմանը։ Ծանրակշիռ խնդիրներու վրայ պիտի խօսէին անոնք։ Անոնց մէջէն ամէնէն ծանրակշիռը մանկամարդ աղջկան վարած մեկուսացեալ կեանքն հրաժարումն էր, կոմսուհիին կողմէ առաջարկուած։ Իր նախանձը պէ՞տք էր դրդռուէր ամուսնին ու մանկամարդ աղջկան գլուխ գլխի տկակցութեան համար։ Անտարակոյս, սիրային դեղումներու առիթ տուող տեսակցութիւն մը չը պիտի ըլլար անիկա։ Կոմսուհին ներքին գահանակութիւն մը զգաց այդ ենթադրութեան առջեւ, ու ապահովուած, աչքին առջեւ բերաւ այն տարբերը՝ որով Արման խօսք պիտի բանար Օր. Անտրիմանի։ Իր ամուսնին նուաստացումը սկզբնաւորութիւնն էր իր կանացի վրէժխնդրութեան, բայց տիկին տը Ֆոնթնէլ չէր թէ տեղեկութիւն ալ ունենար, բնաւ մաքէն չպիտի անցնէր արդիւնք այդ բանը։ Առջի օրուան տեսակցութենէն յետոյ՝ հարկ էր որ Արման տեսնէր Օր. Անտրիմանը։ Ծանրակշիռ խնդիրներու վրայ պիտի խօսէին անոնք։ Անոնց մէջէն ամէնէն ծանրակշիռը մանկամարդ աղջկան վարած մեկուսացեալ կեանքն հրաժարումն էր, կոմսուհիին կողմէ առաջարկուած։ Իր նախանձը պէ՞տք էր դրդռուէր ամուսնին ու մանկամարդ աղջկան գլուխ գլխի տկակցութեան համար։ Անտարակոյս, սիրային դեղումներու առիթ տուող տեսակցութիւն մը չը պիտի ըլլար անիկա։ Կոմսուհին ներքին գահանակութիւն մը զգաց այդ ենթադրութեան առջեւ, ու ապահովուած, աչքին առջեւ բերաւ այն տարբերը՝ որով Արման խօսք պիտի բանար Օր. Անտրիմանի։ Իր ամուսնին նուաստացումը սկզբնաւորութիւնն էր իր կանացի վրէժխնդրութեան, բայց տիկին տը Ֆոնթնէլ չէր

Սպերի ճամբան բռնեցինք հակառակ. 3 ուրբաթ օր։ Արեւը նոր կը ծիծաղէր Բաբերդի բլուրներուն, ու հա արդէն նոր կը գտնուէի Տուտիզարի բարձունքը. ցուրա է, բայց հետեւակ քալողին ամբողջ մարմինը քրտինքի մէջ է։ Տուտիզար գիւղը ճիկրաչէն թաղին վերեւ՝ դրեթէ քաղաքին մէկ արուարձանն է։ Առածը կ'ըսէ. «Եթէ անձրեւեց՝ լաւեցար Տուտիզար, եթէ ա՛ւ՝ ուչորուեցար Տուտիզար։» կամ թէ՝ «Հոգալիք է Տուտիզարի նախիրը՝ որ կուչտ կ'երթայ, անօթի կուգայ։» Բայց անձրեւի կաթիլներուն կարօտ եւ արօտավայրերէ զուրկ անկիրդի կարծուած այդ գիւղը այժմ հին աւերակի մը հողերը իրեն սեփականելով՝ ընդարձակ դաշտեռոներ եւ արօտավայրեր ունի, առատ ցորեն եւ խոտ կը քաղէ, իր կովերը առատ կաթ կուտան։ Արեւելեան կողմն է նախկին գիւղ մը։ Մեր ձիապանը՝ որուն քիչ մը ծխախոտ հայթայթած էինք, իբր բարեպաշտ ծերունի, հինը նորին հետ բաղդատելու փորձեր կ'ընէր. հին գիւղացիները որոնց ինքը ծանօթած է, մեծանձն կ'անուանէ, իսկ նորերը փոքրոգիներ՝ որոնք զինքը լքած ու մերժած ըլլալով, իր 60 ամեայ հասակին մէջ ձիապան դարձած է։

Կանցնինք Ալմկայ, Գուգունիս եւ Թախտ գիւղերու առմանեներէն, եւ Պէրկէմիի առջեւ կը հանդիպինք անաւոր բարձունքի մը։ Զանոլով կը կոչուի այս լեռը՝ որ Թէեւ Զղանայի եւ Կոփի ճանդուկն է, բայց նեղ, անհարթ ուղիներով եւ քարուտ կիրճերով կը զարհուրեցնէ ուղեւորը. այս լեռը սահման է Սպեր-Բաբերդին, սահման՝ Լազին եւ Խոզաղբիւրի միջեւ։ Լազիստան Խոզ կը կոչէ իր բարձրաբերձ լեռներէն ասդին (Բաբերդ, Կարին) բնակող ժողովուրդները, իսկ մենք «Այծ» կ'անուանենք զայն, որովհետեւ այծերը միայն կրնան չբռնիլ Զանոլուի նման լերանց վրայ։ Զառիվեր եւ զառիվար կը հետեւակեմ, կօշիկներս անդամ հանելով, որպէս զի անդունդ չը գլորիմ. սակայն զարմանօք կը տեսնեմ որ մէկ ժամու ելեւէջին վրայ փայտահարներու կարաւանն ու սայլակները. անոնց քաջան կամ քաշխանները, որ մարդ կեղէն ազատութեամբ՝ բանի տեղ չդնելով կապաններու արտաւիրքը՝ իրենց դրամ, եւ մեզի փայտ հարելու հնարքը ի գործ դրած են յաղթապէս. այս վայրերու եղներն ալ այծեր են դարձած։

Հասնելով Բաղաղբիւր գիւղին ձորակը՝ ուրիշ ոչ նեղ դժուարին ելեւէջ մը կ'ընենք. տեսարանը նոյնն է՝ անտառ, ժայռեր, անձուկ ուղիներ եւ նոյն մարդոց զբաղանքը։ Ցմռանքը ըսել թէ դէպ ի արեւելք կը ճամբորդենք, Ձորոխէն 3 ժամու հեռու բարձրութեանց վրայ։ Վեց ժամ ճամբան ինը ժամին կարելով՝ հասանք Խոզաղբիւր հայաբնակ գիւղը՝ որ Սպերի առաջին գիւղն է սահմանագլխին վրայ, ուր Նախկին բժիշկ ծերունին՝ Մարտիրոս Աղատեան՝ ուրախութեամբ հրճուեցաւ մեզ տեսնելով։ Արդէն զինքը տեսնելու փափաքով ձիս ուղղած էի այդ գիւղին կողմը։ Գիշերն անցաւ՝ ու առաւօտը տեսակ մը տխրութիւն դրաւ ծերին սիրտը՝ մեր բաժանման առթիւ։

Գասապայէն 10 ժամ հեռուն է Խոզաղբիւր, 30 տուն է, բարձրաւանդակի մը վրայ. ունի փոքրիկ եկեղեցի մը յանուն Ս. Հրեշտակապետաց, եւ քովինը այս տարի կառուցած են դպրոցիկ մը, արդեամբ պանդխտութեան մէջ գտնուող Խոզաղբիւրցիներու։ Եկեղեցին զրկուած է կարեւոր զարդերէն եւ իրեղէններէն, թէ տեղեկութիւն ալ ունենար, բնաւ մաքէն չպիտի անցնէր արդիւնք այդ բանը։ Առջի օրուան տեսակցութենէն յետոյ՝ հարկ էր որ Արման տեսնէր Օր. Անտրիմանը։ Ծանրակշիռ խնդիրներու վրայ պիտի խօսէին անոնք։ Անոնց մէջէն ամէնէն ծանրակշիռը մանկամարդ աղջկան վարած մեկուսացեալ կեանքն հրաժարումն էր, կոմսուհիին կողմէ առաջարկուած։ Իր նախանձը պէ՞տք էր դրդռուէր ամուսնին ու մանկամարդ աղջկան գլուխ գլխի տկակցութեան համար։ Անտարակոյս, սիրային դեղումներու առիթ տուող տեսակցութիւն մը չը պիտի ըլլար անիկա։ Կոմսուհին ներքին գահանակութիւն մը զգաց այդ ենթադրութեան առջեւ, ու ապահովուած, աչքին առջեւ բերաւ այն տարբերը՝ որով Արման խօսք պիտի բանար Օր. Անտրիմանի։ Իր ամուսնին նուաստացումը սկզբնաւորութիւնն էր իր կանացի վրէժխնդրութեան, բայց տիկին տը Ֆոնթնէլ չէր

Ամբոխի նոթեր

ԲԱԲԵՐԴԷՆ ՍՊԵՐ

Սպերի ճամբան բռնեցինք հակառակ. 3 ուրբաթ օր։ Արեւը նոր կը ծիծաղէր Բաբերդի բլուրներուն, ու հա արդէն նոր կը գտնուէի Տուտիզարի բարձունքը. ցուրա է, բայց հետեւակ քալողին ամբողջ մարմինը քրտինքի մէջ է։ Տուտիզար գիւղը ճիկրաչէն թաղին վերեւ՝ դրեթէ քաղաքին մէկ արուարձանն է։ Առածը կ'ըսէ. «Եթէ անձրեւեց՝ լաւեցար Տուտիզար, եթէ ա՛ւ՝ ուչորուեցար Տուտիզար։» կամ թէ՝ «Հոգալիք է Տուտիզարի նախիրը՝ որ կուչտ կ'երթայ, անօթի կուգայ։» Բայց անձրեւի կաթիլներուն կարօտ եւ արօտավայրերէ զուրկ անկիրդի կարծուած այդ գիւղը այժմ հին աւերակի մը հողերը իրեն սեփականելով՝ ընդարձակ դաշտեռոներ եւ արօտավայրեր ունի, առատ ցորեն եւ խոտ կը քաղէ, իր կովերը առատ կաթ կուտան։ Արեւելեան կողմն է նախկին գիւղ մը։ Մեր ձիապանը՝ որուն քիչ մը ծխախոտ հայթայթած էինք, իբր բարեպաշտ ծերունի, հինը նորին հետ բաղդատելու փորձեր կ'ընէր. հին գիւղացիները որոնց ինքը ծանօթած է, մեծանձն կ'անուանէ, իսկ նորերը փոքրոգիներ՝ որոնք զինքը լքած ու մերժած ըլլալով, իր 60 ամեայ հասակին մէջ ձիապան դարձած է։

Կանցնինք Ալմկայ, Գուգունիս եւ Թախտ գիւղերու առմանեներէն, եւ Պէրկէմիի առջեւ կը հանդիպինք անաւոր բարձունքի մը։ Զանոլով կը կոչուի այս լեռը՝ որ Թէեւ Զղանայի եւ Կոփի ճանդուկն է, բայց նեղ, անհարթ ուղիներով եւ քարուտ կիրճերով կը զարհուրեցնէ ուղեւորը. այս լեռը սահման է Սպեր-Բաբերդին, սահման՝ Լազին եւ Խոզաղբիւրի միջեւ։ Լազիստան Խոզ կը կոչէ իր բարձրաբերձ լեռներէն ասդին (Բաբերդ, Կարին) բնակող ժողովուրդները, իսկ մենք «Այծ» կ'անուանենք զայն, որովհետեւ այծերը միայն կրնան չբռնիլ Զանոլուի նման լերանց վրայ։ Զառիվեր եւ զառիվար կը հետեւակեմ, կօշիկներս անդամ հանելով, որպէս զի անդունդ չը գլորիմ. սակայն զարմանօք կը տեսնեմ որ մէկ ժամու ելեւէջին վրայ փայտահարներու կարաւանն ու սայլակները. անոնց քաջան կամ քաշխանները, որ մարդ կեղէն ազատութեամբ՝ բանի տեղ չդնելով կապաններու արտաւիրքը՝ իրենց դրամ, եւ մեզի փայտ հարելու հնարքը ի գործ դրած են յաղթապէս. այս վայրերու եղներն ալ այծեր են դարձած։

Հասնելով Բաղաղբիւր գիւղին ձորակը՝ ուրիշ ոչ նեղ դժուարին ելեւէջ մը կ'ընենք. տեսարանը նոյնն է՝ անտառ, ժայռեր, անձուկ ուղիներ եւ նոյն մարդոց զբաղանքը։ Ցմռանքը ըսել թէ դէպ ի արեւելք կը ճամբորդենք, Ձորոխէն 3 ժամու հեռու բարձրութեանց վրայ։ Վեց ժամ ճամբան ինը ժամին կարելով՝ հասանք Խոզաղբիւր հայաբնակ գիւղը՝ որ Սպերի առաջին գիւղն է սահմանագլխին վրայ, ուր Նախկին բժիշկ ծերունին՝ Մարտիրոս Աղատեան՝ ուրախութեամբ հրճուեցաւ մեզ տեսնելով։ Արդէն զինքը տեսնելու փափաքով ձիս ուղղած էի այդ գիւղին կողմը։ Գիշերն անցաւ՝ ու առաւօտը տեսակ մը տխրութիւն դրաւ ծերին սիրտը՝ մեր բաժանման առթիւ։

Գասապայէն 10 ժամ հեռուն է Խոզաղբիւր, 30 տուն է, բարձրաւանդակի մը վրայ. ունի փոքրիկ եկեղեցի մը յանուն Ս. Հրեշտակապետաց, եւ քովինը այս տարի կառուցած են դպրոցիկ մը, արդեամբ պանդխտութեան մէջ գտնուող Խոզաղբիւրցիներու։ Եկեղեցին զրկուած է կարեւոր զարդերէն եւ իրեղէններէն,

Կոմսը կեցաւ պատուհանին առջեւ, ուանգնութեան մատնուած՝ առաջին մերձեցումին վրայ, կը խորհէր. «Անդամ մը որ գիանամ թէ Լիւսի ինչ տրամադրութեան մէջ կը գտնուի, չպիտի վրդովիմ։» Երկար չտեւեց կոմսին անհամբերութիւնը։ Դրան վարագոյր մը վեր առնուեցաւ, ու Օր. Անտրիման երեւցաւ։ Իր քաղցրն դիմաւորեց հանդարտ դէմքով, պայծառ աչքերով, ձեռքը երկարած։ Աթոռ մը ցոյց տուաւ կոմսին, ու ինք ալ նստելով, առանց ո՛եւէ յառաջաբանի, ըսաւ.

— Տիկին տը Ֆոնթնէլ ինչպէս է այս առտու։

Այս հարցումին վրայ՝ կոմսը քիչ մը շուարեցաւ։ Բողոքներու, արդար դժգոհանքի մը պոռթկումին կը սպասէր։ Ո՛չ իսկ հեգնութիւն մը, բարեկամական գանգատ մը ըրած էր. արհամարհոտ մատնացում մը ու սառուցիկ անտարբերութիւն մը ցոյց կու տար մանկամարդ աղջիկ։ Ան մեղեկութիւն ալ ունենար, բնաւ մաքէն չպիտի անցնէր արդիւնք այդ բանը։ Առջի օրուան տեսակցութենէն յետոյ՝ հարկ էր որ Արման տեսնէր Օր. Անտրիմանը։ Ծանրակշիռ խնդիրներու վրայ պիտի խօսէին անոնք։ Անոնց մէջէն ամէնէն ծանրակշիռը մանկամարդ աղջկան վարած մեկուսացեալ կեանքն հրաժարումն էր, կոմսուհիին կողմէ առաջարկուած։ Իր նախանձը պէ՞տք էր դրդռուէր ամուսնին ու մանկամարդ աղջկան գլուխ գլխի տկակցութեան համար։ Անտարակոյս, սիրային դեղումներու առիթ տուող տեսակցութիւն մը չը պիտի ըլլար անիկա։ Կոմսուհին ներքին գահանակութիւն մը զգաց այդ ենթադրութեան առջեւ, ու ապահովուած, աչքին առջեւ բերաւ այն տարբերը՝ որով Արման խօսք պիտի բանար Օր. Անտրիմանի։ Իր ամուսնին նուաստացումը սկզբնաւորութիւնն էր իր կանացի վրէժխնդրութեան, բայց տիկին տը Ֆոնթնէլ չէր

—Լաւ ուրեմն, կ'ընդունիմ...

Ու դիակով անոր յափշտակուած դէմքը, շարունակեց խնդալով.

—Միայն թէ, այդչափ չեմ պահանջեր... աչխարհիս ծայրը հետեւելու բարութիւնը մի՛ ունենաք. մինչեւ Նիս կը բաւէ... մանրիկ է եւ ձիով աւելի քիչ կը յոգնի մարդ...

—Ինչպէ՛ս... կ'ուզէ՞ք...։

—Այո՛... դուք գիտէք, ես չատ կը սոսկամ երկաթուղիէն... այն վագոնները ուր մարդ կը սարսի, ածուխի հոտը, այն սեւ ու փակչուն փոշին՝ որ ներս կը մտնէ, հակառակ թանձր կտաւներուն, սուրալու ատեն եղած ճայը, սոսկալի չքաւեղանի մը չուրը, ճենճատ սեղաններու վրայ։ Մինչդեռ ձեր ականջներուն կը գոռան առնացող ձայնով մը. «Մի՛ չատ պէք, պարոններ, չատ ժամանակ ունիք...». այս ամէնքը ղղուելի է ինծի եւ արդէլք ճամբորդութեան։

—Ուրմնն...

—Ուրեմն, քանի որ Նիս երթալ կը փափագիմ, որոշած եմ ձիով երթալ, արշալոյսն...

—Բայց, ըսաւ Ֆռիլէօզ վհատած, առանքինդ օրէն հարիւ...

—Երեք շաբաթ ըսէք... չեմ ուզեր շտապել... աւելի լաւ, դուք գոռ չէք, ամբողջ ժամանակը իմ մտս պիտի անցընէք, ուրախ չէ՞ք...

—Անշուշտ... բայց գիտէ՞ք, ձիով ինքզինքը չի կրնար խնամել մարդ. ինչո՞ւ կառքով չերթանք, հաճոյալի է...

—Կառքո՞վ, իրա՞ւ... միթէ այնքա՞ն միամիտ էք որ կ'ենթադրէ

ինչու՝ արդեօք ազգուոր կիները ծիծաղելի գաղափարներ կ'ունենան...։

Բ.

Հակառակ Ֆռիլէօզի ծանր դիտողութիւններուն, որ կը խրատէր ժամը երկուքին ատենները մեկնիլ՝ հանդստորէն ճաշելէ յետոյ, Տիկին տը Նէմպ մեկնումը առաւօտեան ժամը ութին որոշեց։ Արդ՝ որոշուած ժամը ութին՝ Ֆռիլէօզ Սիրք փոդոցը կը հասնէր, Շաղ-Պանչի վրայ հեծած, որ սիգաձիմ կը քալէր գլխուն գալիքները չմտաբերելով։

Կառքը կեցաւ բակին մէջ, որ լեցուն էր ծածկոյթներով, պայուսակներով, պիտոյքներով եւայլն։ Ֆռիլէօզ կերցաւ ասուլ յուղում մը զսպել, նշմարելով իր պայուսակը Տիկին տը Նէմպի գոյներուն մէջ զետեղուած ցայտուն կերպով, մինչդեռ իր ծածկոյթը կը փաթթուէր այն բազմաթիւ ցիսիներէն մէկուն մէջ որոնք կը ծածկէին կառքը։

—Այս ճամբորդութիւնը ինչ հրճուելի մտերմութիւն մը պիտի հաստատէ մեր միջեւ, կ'ըսէր ինքնիրեն, դիտելով իր ժամացոյցը, տեսնելու համար թէ ճիշդ է ան։

Ճիշդ էր, բայց դեռ պատրաստ չէր նէ. սենեկապանը եկաւ ազդեց Պարոն դերկոմէնի, որպէս զի հաճի ներս մտնել եւ ապասել պահիկ մը։ Ֆռիլէօզ տարբ դեռին դրաւ եւ հետեւեցաւ սպասաւորին՝ որ զանի մտցուց սրահը։ Այն զուարթ, կանաչագոյն, կենդանի սրահը փոխուած էր բոլորովին։ Բանի՛ անգամներ տարածուած էր խոշոր աթոռին վրայ, փալչուն կրակին առջեւ, կը խոսուռտէր, ուելի ճիշդը Պէրանժէրի խոսուռտուքը մակ կ'ընէր, որ ծաղկիներով եւ վարդերով լրիվացուած, ամենուրեք կ'ելար դրեթէ հին մեռաքսի մեծկակ աթոռին մէջ։

Այսօր ինչ փոփոխութիւն։ Ոչ կոկ, ոչ ծաղիկ, ոչ անուշեղէններով լեցուած բաժակներ, ոչ ցիրք, ոչ բաց բաժանումներ, ոչ լրագիր, բան մը չկար։ Հարիւր քալ առաւ, ի զուր փորձելով ինքզինքը տաքցնել։ Ժամը ինն էր երբ Տիկին տը Նէմպ երեւցաւ. մած էր բառին բուն իմաստով։ Պէրանժէրին տեսքը, իր ամառնային մէջ սիրուն, քիչ մը սթափեցուց զինքը, բայց ոչ բան բաւականի։ Նէ իր զգաղումին մէջ չէր մակարերած թէ խեղճը կը սպասէր առանց կրակի, ու առանց տեսնելու թէ Ֆռիլէօզ կայացուած էր, իկաս։

Սենեկապանուհին մտաւ կառքին մէջ, ծրարներու մէջտեղ։ Սենեկապանը կառավարին մօտ նստարանին վրայ նստաւ։ Սպասակները առջեւցան ձիերը բռնած։

Հա՛ հէք Ֆռիլէօզ առաջին դառնութիւն մը ունեցաւ. կը յուսար ձի հեծցնել Տիկին տը Նէմպը եւ քիչ մը չմիէն ասելի սեղմել անոր ոտքերը։ Բայց երբոր մտեցաւ կառքարէլու համար այս կարեւոր պէտքը, նէ մերժեց ողնաւօրէն, ըսելով թէ իր պատուակալ ծերուկ կառապանը միայն կրնար հետեւիլ իր շարժումներուն։ Ու ձեռքը պարկեշտ մարդուն ուսին վրայ դնելով՝ թեթեւօրէն վեր բարձրացաւ, յուսավէջ Ֆռիլէօզի քիթին առջեւ։

Սոսկալի մառախուղ մը կար՝ որուն համար Տիկին տը Նէմպ նեղացած կ'երեւէր։

— Ինչ գէշ օդ, այնպէս չէ՞, ըսաւ նէ. ես չեմ սիրեր մառախուղը, դո՛ւք...

—Ո՛չ... կը կարծեմ թէ մէզը ցուրտն աւելի կը սիրեմ։

—Բայց կրնայիք չունենալ ո՛չ մէկը, ո՛չ միւսը։ Պիտի փոփոքի տղուոր ութ մը, մեր առջին օրուան համար դէթ...

—Այնդիրը այն է թէ բան մը չի տեսնուիր։

—Ինչ ճամբայ պիտի բռնենք, հարցուց Պէրանժէրէ դէպի Կապրիէլ պողոտան դառնալով։ Աղէկ գծերի՛ք ուղեդիծը։

—Ամենուին բան մը չի գծնցի. նախ ինծի այնպէս կը թուի թէ իտալական սահմանագիծէն պիտի անցնինք։

—Իտալական սահմանագիծը ո՞ւրէ...

—Շատ հեռուն, կոպզէլէններու քով։

—Ա՜հ կատարկապէս, բայց ես ընա՛ւ չեմ գիտեր թէ ո՞ւր են կոպզէլէնները։

—Դեռին անդիին կողմն է։

—Ո՞ւր են ուրեմն, մառախուղը այնպէս թանձր է...

—Ճարտարարուեստից պալատին մօտէն կ'անցնինք կարծեմ, ղդուշացէ՛ք, ծառի մը կը զարնուիք։

—Օ՛հ, Աստուած իմ, այսպիսի ժամանակ մը չատ վտանգաւոր է ձիով ճամբորդել։

—Եթէ մեկնումը ուրիշ օրուան մը յետաձգէինք, հարցուց երկիւղով Ֆռիլէօզ, թերեւս նպաստաւոր օր մը ունենայինք։

—Երբէ՛ք. կը խորհիմ ձեր ըսածին վրայ. վնասիմք այնքան պզաիկ բանի մը համար։ Աղէկ միտքս ինկաւ, ուր պիտի ճանչնք։

—Բարիզէն հինգ մլոն հեռու. մէկ կամ մէկուկէս ժամէ առաջ /պէտք չէ խորհիլ ճալի վրայ։

—Շատ ուշ է ատ, դուք չնորհքով ճաշարան մը չէ՞ք գիտեր հոն, իտալական սահմանագիծին մօտերը։

— Ո՛չ, ձեզ կը խոստանիմ որ այն թաղը զիս քիչ կը հրապուրէ. մոքէս անգամ չէր անցներ թէ հոն պիտի ճաշեմ։

— Ճիշդ է, բայց ընա՛ւ ճամբու պաշարը հայթայթել չէք խորհիր։

— Բայց ...

— Ես կը կարկածէի. ատոր համար նախազգուշութիւնը ըրի։ Մերուկ կառապան՝ Պաթիսթ, ձիով հեռուտած է մեզ, մեր առջեւ պիտի անցնի եւ պիտի առաջնորդէ մեզ։ Ամբողջ ճամբան դծած է ան ու ձեզի պէս կրաբուր, վասն զի դուք կատարելապէս կը սխալէիք, իտալական սահմանագիծէն չէ որ պիտի ելնենք։

—Տիկի՛ն, նիս Իտալիոյ մօտ ըլլալ, ես այնպէս կը կարծէի, բայց աւելի կը նախընտրեմ հետեւիլ Պաթիսթի, որպէս պատասխանատուութենէ զերծ պիտի ըլլամ, նաեւ անկարող կը զգամ զիս ուղղելու այս մառախուղին մէջէն. եթէ դուք ինչ լաւագոյն առաջնորդ մը չնամատեսէիք, պէտք պիտի ըլար կամ ետ դառնալ կամ քալել դիպուածաւ։

Սամսոն Թարգմ. Ա. ՀՈՎԱՍԱՐ
(Մնացեալը յաջորդով)

Արտաքին Լուրեր

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Քոլոմպիացիներուն հեռացումը Բանամայեն. — Մ. Նահանգաց միջամտութիւնը. — Քոլոմպիոյ բողոքները. — Ուաշինկթընի մէջ Բանամայի դեսպանը:

Բարիզ, 7 Նոյ. — Բանամայի խնդիրը ճշդուած կարգի մը երեւոյթը ունի՝ նապատկէս որոշուած Մ. Նահանգաց, Բանամայի անջատման կուսակիցներուն եւ կարելի է ըսել նոյն իսկ Քոլոմպիոյ միջեւ. թէեւ առայժմ կը կորսնցնէ Բանամայի պարանոցը, 50 միլիոն ֆր. եւ յետոյ այն 1,250,000 ֆր.ը զոր պիտի առանար իր մերժած ծրագրովը՝ Մ. Նահանգաց հետ կնքելու։ Բոլոր կուսակցութեանց միջեւ նախապէս եղած կարգադրութեան մը երեւոյթը կ'ընծայեն սա պարագաները.— Քոլոմպիացի զօրավարները Բանամա հասնելուն պէս թող կուտան որ վար դրուին. մինչդեռ քանի մը շաբաթ առաջ նոյն փորձը եղած էր առանց յաջողութեան, վասն զի անշուշտ ժամանակը հասած չէր։ Քոլոմպիոյ կառնուար զինուորները առանց նոյն իսկ դիմադրութեան պէս բան մը ընելու, Բանամայէն կը հեռանան, քանի որ Քոլոմպիա մինչեւ վերջը ընդդիմացաւ ըլլալու դաշնադրութեան։ Վերջապէս Մ. Նահանգաց այն բոլորովին պատրաստ միջամտութիւնը որ ուղղակի նպատակին կը հասնի, առանց վարանելու, եւ առանց ձգձգումի. նաեւ երեք օրուան մէջ կը ճանչնան անջատման առժամեայ կառավարութիւնը։ Այս ժամուս Քոլոմպիոյ բոլոր կանոնաւոր զինուորները ամբողջութեամբ մեկնած են Բանամայէն դէպ ի Քարթիժէնա ու Մակտալէնա՝ մի միայն իրենց տեղերը վերադառնալու պայմանով։ Բոլոն կը դտնուի անջատման կուսակցութեան ձեռքը, որոնց մրցած են Բանամայի գլխեթ բոլոր թաղապետութիւնները. բայց ամէնէն աւելի Մ. Նահանգաց հիւպատոսները ու նաւային սպաներն են որ հսկողութիւն կը կատարեն եւ Բանամայի գործերը կը վարեն։

Ուաշինկթընն.—Մ. Նահանգները ճանչցան Բանամայի մէջ հաստատուած առժամեայ կառավարութիւնը, բայց տակաւին Բանամա իբրեւ անկախ պետութիւն մը կարելի չէ ճանչնալ, վասն զի տեւական կանոնաւոր կառավարութիւն մը չէ հաստատուած։ Բանամայի իրաց կացութեան ճշմարիտ վիճակը կը հակադրի սա հրահանգին զոր Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնարանը ղրկած է Բանամայի իր հիւպատոսին։

«Երբ հաստատում գոյացնէք թէ Բանամայի մէջ կառավարութիւն մը հաստատուած է ընդհանուր հանրութեամբ, յարաբերութեան պիտի մտնէք այդ կառավարութեան հետ՝ իբրեւ պատասխանատու կառավարութիւն մը նոյն երկրին։ Պիտի հսկէք՝ որպէս զի պաշտպանէ Մ. Նահանգաց քաղաքացիներուն կեանքը եւ ստացուածքները, որոնց համար պատասխանատու պիտի ճանչնաք նոյն կառավարութիւնը. Նաեւ ազատ վիճակի մէջ պահպանէ պարանոցին անցքը համաձայն տրամադրութեանց այն դաշնադրութիւններուն որոնք կը վարեն Մ. Նահանգաց եւ Բանամայի միջեւ յարաբերութիւնները։»

Արտաքին գործոց նախարարը նաեւ սա հրահանգը ուղղեց Պոկոթայի մէջ Միացեալ Նահանգաց դեսպան Պ. Թոբրեի.

«Բանամայի ժողովուրդը, գրեթէ միաձայն հաւանութեամբ, խղճած ըլլալով զինքը Քոլոմպիոյ միացեալ կապ, հաստատելու անջատ երկիր մը եւ կառավարութիւն մը որուն հետ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը յարաբերութեան մտած է, Մ. Նահանգաց նախագահը՝ երկու ազգերուն միջեւ երկար տարիներ ի վեր տիրող բարեկամութեան համաձայն, անկեղծօրէն խորհուրդ կու տայ Քոլոմպիոյ ու Բանամայի կառավարութիւններուն՝ արդար ու խաղաղաւէտ կերպով կարգադրել իրենց միջեւ եղած վէճերը։ Նախագահին կարծիքը էն է թէ պարտաւոր է՝ ոչ միայն դաշնադրութիւններով, այլ նոյն իսկ քաղաքակրթութեան օգտին համար, թող չտայ որ աշխարհի խաղաղ երթեւեկութիւնները Բանամայի պարանոցին վրայ ապագային խանգարուին անօգուտ եւ մեծածախս կռիւներով։»

Կ'երեւայ թէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին այդ խորհուրդները՝ Քոլոմպիոյ կառավարութեան ուղղուած՝ նպատակ ունին խաղաղ լուծման մը յանգիլ, որով Քոլոմպիա Բանամայի անջատման սպառնալիքին առջեւ, պիտի ընդունի ջրանցքին դաշնադրութիւնը, եւ այդ կերպով խնդիրը պիտի վերջանայ։

—Քոլոմպիոյ կառավարութիւնը կը բողոքէ՝ Մ. Նահանգաց կողմէ եւ դեղեցկագոյն քաջալերութեան դէմ՝ անջատման շարժումին համար. նաեւ Մ. Նահանգաց կողմէ Բանամայի առժամեայ կառավարութիւնը ճանչցուելուն դէմ։

—Բարտիթի քոլոմպիական հիւպատոսը Պ. Ալդոնա, որ անգլիական լրագիրներուն մէջ բուռն պայքար մը մղեց Բանամայի ջրանցքին դաշնադրութեանը դէմ, յայտարարութիւն մը կը հաղորդէ Լոնտոնի լրագիրներուն։ Հիւպատոսը ասով կ'ըսէ թէ Բանամայի ջրանցքին Մ. Նահանգաց ազդեցութեան չրջանային մէջ մտնելը եւրոպական տէրութիւններն ալ կը շահադրգռէ։ Հիւպատոսը կրսէ.

«Քոլոմպիա պիտի չենամակերպի այդ տեսակ զրկանքի մը եւ մինչեւ վերջը պիտի մաքառի։ Հարաւային Ամերիկայի Պետութիւնները պիտի աջակցին Քոլոմպիոյ, ոչ միայն զգացումի պատճառներով, այլ ինքնապաշպանութեան բնազդով։»

—Ուաշինկթընի քոլոմպիական դեսպանատան գործակատարը մեկնելու կը պատրաստուի։

—Քոլոմպիոյ բողոքներուն հակառակ, Ուաշինկթընի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ պնդելու կը նկատուն թէ Բանամայի անջատումը վերջնական է։ Բնաւ կարեւորութիւն չեն տար Քոլոմպիոյ ընթացքին, քանի որ պատերազմ ընելու անկարելիութեան մէջ կը գտնուի։ Աւելորդ երկրին ընական դիրքն իսկ ցամաքի կողմէ արգելք կ'ըլլայ զինուորական գործողութեանց. միւս կողմէ Մ. Նահանգաց նաւարատիրը պիտի արգիլէ ծովի համբով զինուորներու փոխադրութիւնը, վասն զի Մ. Նահանգները դաշնադրութամբ պարտաւոր են թող չտալ որ պատերազմ ծագի Բանամայի երկաթուղիին երկայնքը, որուն երկու ծայրերը իրենց հսկողութեանը տակ կը գտնուին։ Այդ կերպով այն դաշնադրութիւնը որուն համաձայն Մ. Նահանգները պէտք է ապահովեն պարանոցին ազատ անցքը, Ուաշինկթընի կառավարութեան կ'ընծայէ Բանամայի նոր կացութեան պաշտպանի դերը, ինչ որ ըլլան իր անձնական կարծիքները։

—Բանամայի առժամեայ կառավարութիւնը հեռագրեց Պ. Ֆիլիբ Պունօ-Վարիլլայի, Նիւ-Եորքի մէջ, թէ Բանամայի կողմէ լիազօր դեսպան կարգուած է Մ. Նահանգաց մօտ։ Այդ անուանման նշանակութիւնը հասկնալու համար՝ պէտք է բացատրել թէ այդ անձը մինչեւ հիմա ինչ դեր կատարած է Բանամայի խնդրոյն մէջ։ Պ. Ֆիլիբ Պունօ-Վարիլլա, 26 տարեկան եղած ատեն, Բանամայի մէջ ընդհանուր տնօրէն կարգուած է անդրավկիանեան Ընկերութեան։ Այդ պաշտօնը թողուց, զբաղելու աւելի դժուարին գործով մը՝ այսինքն Բուլէպրայի պատումը. զոր վարեց իբրեւ ճարտարագէտ։ Ընկերութեան անկումէն ետքը, տասնամեակ մը առաջ, ամէն կերպով [illegible] դայն վերակազմելու, Բանամայի օգտին համար։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը, թուստի պատերազմին ատեն, պէտք զգաց ջրանցք մը բանալու երկու ովկիանոսներուն միջեւերը։ 1850էն ի վեր, սակայն, Մ. Նահանգաց մէջ հանրային կարծիքը կ'ուզէր այդ ջրանցքը բանալ Նիքարակուայէն։ Այդ պատճառն Պ. Ֆիլիբ Պունօ-Վարիլլա Ֆրանսայի մէջ փորձելէ ետքը պայքար մը առաջ բերել, Ֆրանսայի չհամաձայնելու նպատակով, որոնց իր ջանքերը առաջ տանի Մ. Նահանգաց մէջ։ Տարի մը շարունակ հրապարակագրութիւններ կատարեց՝ ամերիկեան բոլոր կեդրոններուն մէջ՝ ընդհանրացնել տալու այն գաղափարը թէ ջրանցքը պէտք է Բանամայէն անցնի։ Ինչպէս յայտնի է, 1902ին Մ. Նահանգաց Սենատայորը ընդունեց այդ գաղափարը, Նիքարակուայի կուսակիցներու կողմէ եղած ճնշումին ուն հակառակ։ Պ. Ֆիլիբ Պունօ-Վարիլլա Քոլոմպիոյ մէջ ալ ջանքեր ըրած էր, որպէս զի ընդունի Բանամայի ջրանցքին համար կնքուած դաշնադրութիւնը, ինչպէս յայտնի է, չյաջողեցաւ. բայց Բանամայի մէջ ժողովուրդին զգացումը այնքան նպաստաւոր էր անոր որ Բանամայի անջատ Պետութիւնը, քանի որ հաստատուած ու Մ. Նահանգաց կողմէ ճանչցուած է, այդ նոր կառավարութիւնը պատուաւոր պաշտօն մը յանձնեց այն մարդուն որ ամենքան աշխատած էր Բանամայի ջրանցքը ազատելու համար։

ԻՏԱԼԻԱ

Նոր դահիճը.—Նախարարական խորհրդակցութիւնները.—Պիոս Ժ. Պապին բանախօսութիւնը.—Սոմալիլենդ.

Հռոմ, 7 Նոյեմ.—Նախարարաց Խորհուրդը տակաւին չանուանեց նախարարական խորհրդականները։ Այդ անուանումները պիտի չուշանան։ Վասն զի ամէն ոք կ'ուզէ կանոնաւորապէս հաստատուած դասիճ մը ունենալ, որ կարենայ դիմադրել ծայրագոյն ձախակողմեան ըլլալիք բուռն ընդդիմութիւններուն, երբ Երեսփ. Ժողովին նստաշրջանը բացուի։ Նախարարապետ Պ. Ցիոլիթի պէտք է վճռական որոշում մը տայ, վասն՝ զի անոնք իսկ զրոս կ'ուզէր իր գործակիցները ընել, իրեն համար ամենէն անհնարին հակառակորդները եղած են։

—Երկուշաբթի օրուան եկեղեցական ժողովին մէջ Պիոս Ժ. Պապը, առաջինը իր քահանայապետութեան օրով, պիտի արտասանէ բանախօսութիւն մը՝ որուն մեծ անհամբերութեամբ կը սպասուի կրօնական չրջանակներու մէջ, վասն զի կը կարծուի թէ Պապը, զինքը ընտրող կարդինալներուն ներկայութեանը խօսելով, շանկան յայտարարութիւններ պիտի ընէ։

—Եկեղեցական այդ ժողովին մէջ ինը եպիսկոպոսներ պիտի անուանուին, մանաւանդ Ամէրիկացիներ, բայց ոչ Իտալացի եւ ոչ ալ Ֆրանսացի։

—Այսօրուընէ սկսեալ Վատիկանի արտաքին գործոց նախարար Մոնսէնիէր Մերրի տէլ Վալ հաստատուեցաւ Պորֆիրի լարկերուն մէջ զորս Լէոն ԺԳ. կահաւորել տուած էր՝ 400,000 ֆր. ծախսելով։ Այդ լարկերը որոնք կը պարունակեն Բենեդիքտիոյի չքեղ օրինակարները, ալ եւս փակ պիտի ըլլան այցելուներու եւ զբօսաշրջիկներու համար։

—Նախարարութիւնը կազմուէն ետքը Պ. Ցիոլիթիի ամենէն առաջին գործերէն մէկը եղաւ նկատողութեան առնել Սոմալիլենդի մէջ իտալական ստացուածքներու խնդիրը. նաեւ թէ ինչ ընթացքի հետեւելու է Մատմիլլան հալածելու առթիւ։ Պ. Ցիոլիթի, արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթոնիի հետ խորհրդակցելէ ետքը, Զանզիպարի իտալական հիւպատոսէն հեռագրով տեղեկագիր մը ուզեց իրոց ներկայ կացութեան եւ ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ՝ իտալական ստացուածքներու խաղաղութիւնը եւ ամբողջութիւնը երաշխաւորելու համար։

ԱՆԳԼԻԱ

Երկրին պաշտպանութիւնը.— Ցանցնաժողովը կազմուած.—Իրլանդայի խնդիրը.—Հրդեհ մը։

Լոնտոն, 7 Նոյեմ.—Վերջնականապէս հաստատուեցաւ երկրին պաշտպանութեան վերակազմութեան յանձնաժողովը։ Թագաւորը, Պ Պալֆուրի առաջարկութեան վրայ, վաւերացուց անուանումները Լորդ Իշերի, Ծովակալ Ֆիշերի եւ Վիքթորիայի (Աւստրալիա) կառավարչ դնդապետ Սըր Ճորճ Սիտէնհէմ Ֆիշերի։ Նշանակութեան արժանի է գնդապետի մը եւ մասնաւոր Աւստրալիացիի մը անուանումը։ Հիշդ այս միջոցիս երբ Նոր-Զեղանդայի Երեսփ. Ժողովը միաձայնութեամբ տարեկան մէկ միլիոն ֆր.ի նպաստ քուէարկեց Աւստրալիոյ անգլիական նաւատաժնին։

—Պ. Զէմպրլէնի ծրագիրներուն առաջ բերած զբաղումներուն մէջ քիչ մը կը մոռցուի Իրլանդայի խնդիրը։ Շնորհք ըսելով այդ էր Պ. Զէմպրլէնի փափաքը, վասն զի Պ. Ռիտմէմ յայտնութիւնը պիտի կենար զինքը նսեմցնել։ Սակայն Պ. օ'Պրիէն, որ իրլանդական կուսակցութեան բոլոր պատկանողներուն պէս իր կեանքը նուիրած է երկրին հողերը գիւղացիներուն ձեռքը անցընելու գործին, կը յայտարարէ թէ կը հոգարի գործնական քաղաքականութենէ։

—Երէկ իրլանդական մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ Կլասկոյի մէջ։ Պըքանան Սթրիթի մէջ մեծ չէնք մը այրեցաւ։ Բանի մը չրհանկիներ բոլորուն մէջ մնալով, այրեցան։ Նիւթական մեռաքը քանի հազար ֆր.է։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Աւազակութիւն մը.— Միլիոնատէր մը անհետացաւ.— Հանքի մէջ հրդեհ։

Ուաշինկթընն, 7 Նոյեմ.— Աւազակութեան դէպք մը որ Իտալիոյ մէջ գործուածները կը յիշեցնէ, լուգդիվիլը կը զբաղեցնէ։ Միլատէլֆիայէն միլիոնատէր մը՝ Պ. Լոտար Վէնց տասնչինգ օր առաջ խորհրդաւոր կերպով անհետացած էր, Վիրճինիոյ լեռներուն մէջ գտնուած ատեն դիւղապետացուն համար։ Մեռած կը կարծուէր, բայց իրողութիւնը այնպէս չէ։ Աւազակներ որոնք բռնած են զայն, 500,000 ֆր.ի փրկանք մը կը պահանջեն զայն արձակելու համար։ Միանգամայն կը յայտարարեն թէ զիրենք ձերբակալելու փորձ մը եթէ ըլլայ՝ պիտի սպանեն միլիոնատէրը։ Միլիոնատէրին ընտանիքը պատասխան է թէ պահանջուած գումարը պիտի վճարուի եւ Վիրճինիոյ չրջանակին երեսփոխանին պաշտօնական նամակներ է աւազակներուն հետ բանակցիլ՝ խնդիրը կարգադրելու համար։

—Սմիմիրի մէջ Քրիսէնի հանքը կ'այրի։ Օրը հանքագործներ մեռան. չատերը ծանրապէս այրած են։ Ցիսուն-վեցհազար հոգի հանքէն վեր ելած չեն։ Կը վախցուի թէ անոնք ալ մեռած ըլլան։ Հսկող պաշտօնեայ մը հանքին մէջ մնալով հինգ դիակներ դուրս հանեց. նորէն հանքը վերադառնալու՝ ինք ալ մեռաւ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Անգլիացի բանագնացները.— Ցայտագրին մեծ գիծերը.— Կռանց Օթելի մէջ տրուելիք հացկերոյթը։

Բարիզ, 5 Նոյեմբ.— Անգլիացի բանագնացներու Ֆրանսա ուղեւորութեան յայտագիրը վերջնապէս չէ որոշուած։ Սակայն անոր մեծ գիծերը ճշդուած են։ Անգլիացի բանագնացները Լոնտոնէն պիտի մեկնին նոյեմբեր 25ի չորեքշաբթի օրը եւ Բարիզ պիտի հասնին իրիկուան ժամը հինգին։ Ցաջորդ օրը, միջազգային իրաւաբարութեան խումբը՝ որուն կը նախագահէ Պ. տ'Էյթուրնէլ՝ որ Բանամայի հացկերոյթի մը պիտի տայ ի պատիւ ազնուականաց, որ տեղի պիտի ունենայ Կրանտ Օթելի մէջ։ Նախարարներուն մեծ մասը ներկայ պիտի գտնուին այդ հացկերոյթին։ Կը լսուացուի որ նախարարապետը, արտաքին գործոց, պատերազմ, գաղթային եւ առեւտ. նախարարները ներկայ ըլլան։ Բանի մը բանախօսութիւններ պիտի արտասանուին, մասնաւորապէս Պ. Պ. Վալդեք Ռուսոյի, Մարսելէն Պէրթլոյի ու Ժարէսի կողմէ։ Պոժոլէի, Պուլիոնիի ու Ռորտլէի վաճառականները խոստացած են ամէնէն հաղուագիւտ դինիները հայթայթել հացկերոյթին։

Հաւանական է որ նոյեմբեր 27ի ուրբաթ օրը պատգամ մը կատարեն դէպի Վէրսայլ, ուր պիտի առաջնորդուին իրենց տրամադրութեան տակ դրուած հարիւր ինքնաշարժ կառքերով։ Բանագնացները Բարիզի մէջ քանի մը այցելութիւններ պիտի տան. Լիլիէի պալատը, Երեսփ. Ժողովին սրահը ու քաղաքապետարանը պիտի երթան։

ՎԻՊԱՍԸՐԻՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուս մամուլին կարծիքը.—Ռուսիոյ կայսեր այցելութեան նշանակութիւնը.—Ռուս եւ գերման համաձայնութիւն մը.—Դերման լրագիրները.—Պատուանշաններ։

Բեռլրսպուրկ, 5 Նոյեմ. — Նովոսթի լրատուն մը կը հրատարակէ Ռուսիոյ Զարին եւ Վիլհէլմ կայսեր տեսակցութեան վրայ եւ ի վեր կը հանէ սա պարագան թէ գերման քաղաքականութիւնը բոլորովին խաղաղասիրական եղած է վերջին տարիներ։ Ռուս լրագիրը պէտք կը յայտնէ որ Գերմանիա եւ Ռուսիա չատ սերտ յարաբերութիւններ մշակեն, փոխադարձ վստահութեան վրայ հիմնուած։ Նովոսթի կ'եզրակացնէ. «Այն պարագային ուր իրր արդիւնք փոխադարձ դիրդոութիւններու, երկու երկիրները յաջողին առեւտրական դաշնագիր մը կնքել, նպաստաւոր երկու կողմին համար ալ, այդ դաշնագրին ազդեցութիւնը իր հակառուածը պիտի ունենայ քաղաքական յարաբերութիւններու վրայ։ Երկու տարբեր դիւցազութիւնները որոնց կը վերաբերին Գերմանիա եւ Ռուսիա, կ'ապահովեն եւրոպական տէրութեանց քաղաքական հաւասարակշռութիւնը. առանց միառակար ազդեցութիւն մը առաջ բերելու տէրութեանց միջեւ տիրող յարաբերութեանց վրայ։ Վիսպատրնի տեսակցութիւնը մեծ ներգործութիւն մը պիտի ունենայ Եւրոպայի խաղաղութեան ամրապնդման վրայ։»

Վիէննա, 6 Նոյեմբ.— Այս իրիկուն գերման չրջանակներու մէջ կը ծանուցուի թէ Վիսպատրնի ու Տարմշթատի մէջ տեղի ունեցած տեսակցութեանց արդիւնքը պիտի ըլլայ ռուս-գերման համաձայնութիւն մը գոյացնել Մարգդոն-Արեւելքի մասին։ Այդ կարգադրութեան համաձայն, որ իբր հակակիր պիտի ըլլայ անգլիական դաշնակցութեան, Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ պատերազմ ծագած ատեն, չրջանակային միջամտութեան մը պիտի հետեւի գերմանական միջամտութիւն մը, ի նպաստ Ռուսիոյ։ Չի յայտնուիր թէ ինչ պիտի ըլլայ Գերմանիոյ տացած փոխադրութիւնները եւ ա՛յլ ֆրանքներուս զինակցութեան կատարելիք դերը Մարգդոն-Արեւելքի մասին կարգադրութիւնի համաձայնութեան մէջ։

Պերլին, 6 Նոյեմբ.—Մինչեւ հիմա մեծ կարեւորութիւն չընծայուիր Վիսպատրնի ու Վոլֆսկարթրէնի կայս. տեսակցութեանց, եւ Տարմշթատի մէջ Պիւլվ եւ Լամտորֆ կամերուն միջեւ տեղի ունեցած երկու ժամու խորհրդակցութեան։ Գրանֆիմուրքեր Զայթունգ կ'ըսէ թէ այդ տեսակցութիւնները եթէ երբեք բարեկրթութեան եւ անձնական բարեկամութեան արարքէ զատ ուրիշ բան նշանակին, անտարակոյս այդ զգացումը պիտի արտայայտուի բարի զգուստ մաղթող խանդավառ յօդուածներու միջոցաւ Պաշտօնաթերթին եւ կէս-պաշտօնական թերթերուն մէջ, ինչպէս նաեւ հացկերոյթներու ընդունելութեան հաւերով։ Ընդհակառակը, Պաշտօնաթերթը լռութիւն կը պահէ, մինչ կէս-պաշտօնական Նորոտ Տոյչէ Ալկեմայնէ Զայթունգ սովորական գիրքերով եւ քանի մը բառերով կը ցաւնուցանէ այդ տեսակցութիւնները։

—Ռուսիոյ կայսրը Վիլհէլմ Բ.ի տուած այցելութեան առթիւ սա պատուանշանները տուած է գերման սպաներու եւ պաշտօնատարներու.—Ալեքսանդր Նէվսքի պատուանշանին մեծ խաչը 18դ. զօրաբանակին հրամանատար զօրավար Լինսքիթի, Ալեքսանդր Նէվսքի պատուանշանը՝ արտաքին գործոց նախարար Պարոն Ռիխթհոֆէնի, Սպասակ Արծիւի պատուանշանը՝ Բրուսիոյ ներքին գործոց նախարար Պարոն Համմէրշթայնի, Ս. Անդրեայի պատուանշանին մեծ-խաչը՝ արտաքին գործոց նախարար Պարոն Բիւլովի։ Պարոն Միւնշպերգի։ Զարը նաեւ Թանկագին նշաններ տուաւ Գերմանիոյ կայսեր անձնական ծառայութեան մէջ գտնուող զինուորական ու քաղաքային պաշտօնատարներուն։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ամերիկացիի մը անձնասպանութիւնը.— Ինքնաթիռ կեսակ մը.— Լուիզ Բիսանուն ճիին անձնասպանութեան փորձ։

Լոնտոն, 6 Նոյեմբ.— Ամերիկացի սեղանաւորական գործակատար մը, Պ. Մաք Քրլլոչ անձնասպան եղաւ Բարոնի Սթրիթ փողոցը գտնուող յարկաբաժի մը մէջ։ Սրբ անենակին դուռը բացուեցաւ, Պ. Մաք Քրլլոչ մեռած գտնուեցաւ։ Աթոռի մը վրայ նստած էր, գլուխը չրջապատուած ծածկոյթներով, որոնց տակէն կ'երկարէր քաուչուք խողովակ մը, որուն միւս ծայրը կը հաղորդակցէր օդային կաշի խողովակին հետ։ Անձնասպանին գրպանէն գտնուեցաւ նամակ մը, որ Սէր-Ճորճի բժշկական վարժարանի սուտիչներուն ուղղուած էր, այդ նամակով կը խնդրէր ընդունիլ իր դիակը, գիտութեան սիրոյն համար։ Նամակին մէջ անձնասպանը կ'աւելցնէր թէ իր մահուան պարագան կարողութիւններ բնաւ չէին խանգարած անձնասպանութեան ատեն։ Լինչհանուր դատախազը յայտարարեց թէ չէր կրնար դիակը յանձնել բժշկական վարժարանին, մանաւանդ որ անձնասպանին վերջին կամքերը ստորագրուած չրլլալով անընդունելի էին։ Պ. Մաք Քրլլոչի բարեկամներէն մէկը կ'ըսէ թէ անձնասպանը բաւականաչափ վարկ ունէր Լոնտոնի մէջ։ Ընդհանուր դատախազը իմաստութեան կը վերագրէ անձնասպանութիւնը։ Ամերիկեան հիւպատոսը կը հաւատայ թէ անձնասպանին զգայականները պիտի պահանջեն հանգուցեալին դիակը։

Միւնիխ.—Սաքսոնիոյ նախկին Լուիզիանային ալ փորձեր է անձնասպան ըլլալ, ինքզինքը պատուհանէն վար նետելով։ Երկու հիւանդապահներ կը հսկեն իր հանուն։ Ինչ որ մը ի վեր մտայնս չատ գէշ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Անքնութենէն կը տառապի. բան չուտեր եւ մտացնորութիւններ կ'ունենայ։ Արուեստական միջոցներով միայն սնունդ կը տրուի։ Հաւանական է որ մանաւոր հիւանդասենեակ մը դրուի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միւթէմթիզի սարէնան տրուեցաւ Ցանցաց Պարարարքարանին Խառն Ժողովին անդամներուն Բանեսէր Արիսա եւ Աբիսիսաղը Ալեքսանդր էֆ.ներու։ Սամիի սանճակ նոր Պարարարքարանին քարտուղարներուն Մարքօ Բարա Վասիլ եւ Արիսթօ Բարա Եսվանի էֆ.ներու։ Սալիսէի սանճակ՝ Իզմիրի երեւելիներէն Սանտուքիճիոգլու Մէհմէտ պէյի եւ Սբվազի նանգիոն Զիլէ գաւառակին երեւելիներէն Իպրահիմ էֆ.ի։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանան տրուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան դասական հիւղին տեսուչ օգնական Էլչմի պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ Այտընի Ցանցաց Մտարպոլիտ Տ. Թարասիոսի։ Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ցանցաց Պարարարքարանին քարտուղարներէն Մարքօ Բարա Վասիլ եւ Արիսթօ Բարա Եսվանի էֆ.ներու։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Միտիլլի Ցանցաց մետրապոլիտ Տ. Քրիսիսի եւ Կէլիպոլլի մետրապոլիտ Տ. Եէրոթիմոսի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ցանցաց Պարարքարանին Խառն Ժողովին անդամներէն Բանեսէր Արիսու եւ Ա

—Բուլղարիի նահանգաց ընդհանուր քննիչ Հիւսէին Հիլմի փաշա մօտերս Սելանիկ պիտի երթայ՝ քննական պաշտօնի համար։

—Էմիրնէ ու Սելանիկ ղրկուեցան 1200 անձրեւնոց եւ 21,600 մակ՝ Բ. ու Գ. զօրաբանակներու բէգերի դնմանորներուն համար։

ԻՏԱԼԻՈՅ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, օսմ. պահականները, այսօր, դրօշներով զարդարուած էր եւ կէս օրին թնդանօթ արձակեց։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Գերմանիոյ դեսպանը, երէկ, առաւ, արտաքին գործոց նախարարին ապարանքը երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Վսմմէթեան հետ։

—Սերպիոյ դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարար Հաշիմ փաշա, Վէզիրութեան ատենարանին բարձրանալուն առթիւ, երէկ ընդունեց բոլոր պաշտօնեաներուն եւ քարտուղարներուն շնորհաւորութիւնները։

ՀԱՅԲԱՒԼԻ երկրագործական վարժարանը բարձրագոյն ատենարանի պիտի վերածուի՝ երկրագործական մասնագէտ պաշտօնեաներ հայթայթելու համար. նաեւ պիտի միացուի անտառներու վարժարանին։ Այդ առթիւ կանոնագիր մը ալ պատրաստուած է։ Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց այդ որոշումը ու կանոնագիրը։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին նոր անդամ Թունսալը Մանմաա փաշադատէ Ահմէտ պէյ ելմտական հիւղը պիտի լրանախէ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պ. Լասովարի որ արձակուրդով Պուքրէշ կը գտնուի, երեք շաբաթ եւս պիտի մնայ հոն։

ՄԱՀԼԻՒԻ, ԿԱԼՈՒԱՆՆԵՐԸ. — Տէֆթերխանէի վերատեսչութիւնը նկատելով որ մահլիւլ կալուածները անհատներու ձեռքը կը մնան, տեղեկագրեց Բ. Դրան թէ, գանձուն չպերը պաշտպանելու նպատակով, պէտք է որ իմամները եւ մուխթարներ մահեր ծանուցանելու առթիւ երկու օրինակ իլմիխապէր պատրաստեն, որոնց մէկը յանձնուի թաղուի վարչութեանց. այդ երկրորդ օրինակին մէջ տեղեկութիւններ հաղորդեն մահլիւլի վերաբերեալ կալուածներու եւ հողերու արժէքին նկատմամբ եւայլն։ Այդ մասին թերացող իմամները ու մուխթարները պատասխանատու ճանչցուին։ Մահլիւլները իմաց տուողներուն յատկացուած «իխսարիէ»ներէն թաղուի պաշտօնեաներն ալ օգտուին։ Պետական Խորհուրդը որուն յանձնուած է այդ առաջարկութիւնը, սկզբունքով ընդունեց զայն, սակայն նկատելով որ մեռնող ամի մը կրնայ իր բնական թաղէն դուրս կալուած եւայլն ունենալ եւ իմամները ու մուխթարները ասկէ տեղեկութիւն չունենան, որոշեց որ, պատասխանատուութեան մասը վերցնելու պայմանով, մահեր ծանուցանող իլմիխապէրները երկու օրինակ պատրաստուին։ Միանգամայն նկատելով որ թաղուի պաշտօնեաները արդէն պարտաւոր են հսկել որ մահլիւլ կալուածները ու հողերը ուրիշի ձեռքը չանցնին, որոշեց ատոնց մասնաւոր «իխսարիէ»ն։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց որ մըրդեղներու մաքսատան մէջ եղած կոլուսներուն առթիւ Պոլսոյ ներքին ապրանքներու մաքսատան տնօրէն Հագը պէյ, առաջին քարտուղարը ու ընկերը զերծ ըլլան պատասխանատուութենէ, եւ թէ բուն իսկ պատճառ եղողները երեւան հանելով կարելւոյն անոնք տուժեն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ մէջ, անցեալ սեպտեմբեր ամսուն 7,928,738 ղրշ.ի կալուածի առուծախ կատարուած է։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Մոլթքէ մարշալ-մարտանուն նաւաղներուն ալ, կայս. Իրատէով, Լիւդաթի արծաթ չգարմաններ շնորհուեցան։ Այդ չքադրումները երէկ բաշխուեցան նոյն նաւաղներուն։

— Մոլթքէի հրամանատարը, երէկ, Թէլի տեղան մը տեսաւ օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերմանացի պաշտօնատարներուն եւ Կ. Պոլսոյ գերմանական գաղթականութեան երեւելիներուն։ Ցեռոյ պարահանդէս մը ալ տրուեցաւ։

—Մոլթքէ ուրբաթ իրիկուն պիտի մեկնի Պոլսոյ նաւահանգիստէն։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Կայս. Իրատէ մը կ'ըսէ Սէրվեր, հրամայեց մէյմէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն։ Ելմտական նախարարութիւնը քանի մը օրէն հարկ եղած դումարները պիտի ղրկէ դանազան պաշտօնարաններուն։

ՄԱՒՍՈՒՄԻի վարչութիւնը բանակցութիւններ կը կատարէ երկու նոր շոգենաւերու համար, որոնք Հայտար Փաշայի ու Դարտանէլի գիծերուն պիտի յատկանան։

ԿԻՆՃԻ նախկին կառավարիչ Իպրահիմ Բեամիլ փաշա որ ժամանակ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։

ԲԱՐԻԻՂ. — Պէրլինի սեղանաւորական չշքանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Տոյչէ Պանք 16 միլիոն մարքի դրամագլուխ մը յատկացուցած է՝ քարիւղի զանազան Ընկերութեանց պարտաթուղթերը հաւաքելու եւ սէնտիքա մը կազմելու համար։

ՄԱՐՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը ձեռնհաս պաշտօնարանին առաջարկեց որ ապարանքի մը մաքսային գործողութիւնները աւարտելէ ետքը երբ տեղէ մը ուրիշ տեղ փոխադրուի, մաքսային պահպանող պաշտօնեաները քառասուն փարայի փոխարէն արտօնագիր մը տան փոխադրողներուն, եւ եթէ այս վերջինները նոյն արտօնագիրը չառնեն, քսանրինգ ղրուշ տուգանք վճարեն։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց նախարարութիւնը ծանոյց Էրզրումի կուսակալութեան՝ քաջալերել ոչխարի վաճառականները, որպէս զի ոչխար ղրկեն Կ. Պոլիս։ Նոյն նախարարութիւնը յարեց նաեւ թէ օտար շոգենաւերը թէեւ Տրապիզոնէն մինչեւ Կ. Պոլիս տասը ղրուշ կ'առնեն ոչխար գըլուխ, սակայն Մախսուսէի վարչութիւնը 7½ ղրուշով կը փոխադրէ եւ թէ ամէն շաբթու շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը կը կատարուի Կ. Պոլսոյ ու Տրապիզոնի միջեւ։

Բ. ԴՐԱՆ մէջ երէկ ալ գումարուեցաւ այն յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի դըրոշմաթուղթի կանոնագրին ընդհանուր տրամադրութեանց նկատմամբ փոփոխութիւններ ընել եւ հասոյթի նոր աղբիւրներ գտնել։

ՈՍԿԻՒ ՀԱՆՔ. — Պ. Մէսիք որ Սուսանի արեւմտեան կողմը ասկեհանքերը գտնելու համար խուզարկութիւններ կատարել կուտար, Աղեքսանդրիա վերադարձաւ։ Յայտարարեց թէ մինչեւ հիմա 25,000 ասկիի արժէքով ասկի հանուած է։

ԴԱՀԻՐԼԷՆ կը գրեն թէ անցեալ չորեքշաբթի Պուլաքի Թիւրքմէն փողոցին մէջ երկու յարկէ բաղկացած տուն մը փլչելով տասնմէկ հոգի փլատակներուն տակ մնացեր են։ Ատոնցմէ հինգը մեռեր եւ մնացեալները ծանրապէս վիրաւորուեր են։

ՍԵՎԱՍՏՈՊՕԼԻՆ երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին Արիմտի 138 իսլամ գաղթականներ։

ՍԻՆԿԱՓՈՒՐԷՆ երէկուան թուականով կը հեռագրեն թէ տեղւոյն օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Ահմէտ Աֆուլլահ էֆ. մեռեր է։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ԹՐԱՄՈՒԼՅԻՆ. — Պեռամկան ու նախարարաց Խորհուրդներուն որոշմամբ որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Սէլանիկի Թրամուլյին օսմ. անանուն Ընկերութեան պայմանագրին վրայ երեսունչորսնդ տարի եւս աւելցաւ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան իրաւագէտ խորհրդականի առաջին օգնական անուանուեցաւ փաստաբան Հալաճեան էֆ. (որդի Հալաճեան Բարսեղ էֆ.ի) չշքանաւարտ Բարիզի եւ Կ. Պոլսոյ իրաւագիտական համալսարաններէն։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Հիճազի երկաթուղիին ելմտական վարչութեան ծրագիր մը մատուցուելով առաջարկուեցաւ սիկառի թուղթ պարունակող տուփերէն տեսակին եւ քանակութեանը համաձայն 10էն 20 փարայի տուրք մը առնել, որով տարեկան բաւական հասոյթ մը պիտի գոյանայ նոյն երկաթուղիին համար։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Մալիւտաք կը ծանուցանէ թէ առեւտրական երկրորդ դատարանը մնանկ հռչակած է Բերա Եէնիչէհիր Ճատէսի 115 թիւ վաճառատունը հաստատուած Սթէֆանի եղբարք եւ Ընկերութիւնը։

ՄԱՀԱՅՈՒՅԱԿ. — Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ հոկտ. 20 էն 27 պատահած մահերու թիւն է 158, որոնց 3ը՝ թիֆոյէ, 3ը՝ ընչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ԴԱՐԱՖԻՆՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ տեղ նոր մը չինելու մասին կազմուած յանձնաժողովը որուն խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուած են հանրօգուտ շինութեանց տարեհատներու վարչութեան տնօրէն Սուլուսի պէյ ու մասնագէտ խորհրդական Սերվիչէն էֆ., յարմար դատեց որ կամուրջը պողպատէ չլինի, շարժուն տուպաներու վրայ հաստատուի, երկաթեայ մասերը եւրոպական գործարանի մը յանձնուին նուազուրդով եւ փայտեայ մասերն ալ տեղական արտադրութիւններով չինուին ծովային նախարարութեան կողմէ։ Նոր ծրագրին համաձայն կամուրջին երկայնութիւնը պիտի ըլլայ 472 մէթր, վերի յարկի լայնութիւնը 20 ու երկրորդ յարկինը, 36, իսկ բարձրութիւնը՝ 20։ Տուպաներուն բարձրութիւնը 5 մէթր պիտի ըլլայ. փոքր նաւերու համար ութ եւ հինգ մէթր լայնութեամբ անցքեր պիտի գտնուին։ Մեծ նաւերու անցուդարձին համար մէջտեղէն բացուելիք ու գոցուելիք մասը 54 մէթր լայնութիւն պիտի ունենայ։ Կամուրջը բաց կապոյտ պիտի ներկուի։ Շիրքէթի ու Մախսուսէի շոգենաւերուն նաւամատոյցները որոնց վրայ խանութներ ալ պիտի գտնուին, տուպաներուն վրայ պիտի չինուին։ Ցանձնաժողովը յարմար չէ դատած կամուրջին հասոյթը չինութեանց ծախքին յատկացնելու ծրագիրը, այլ որոշած է որ ելմտական դանձէն վճարուի։

ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԱՐԿԱՆԸ. — Դարաքէօյի կամուրջին վնասուած մասին նորոգութիւնները փութով առաջ կը տարուին։ Մինչեւ նախաբերը, կայս. Թիկնապահներ եւ ուրիշ պաշտօնատարներ կը հսկեն ժամ առաջ աւարտելու նորոգութիւնները։ Մէկ կողմէ ալ միշտ տեղեկութիւն կը հաղորդուի Կայս. Պալատ։ Երէկ գիշեր ալ հարիւրէ աւելի գործաւորներ մինչեւ ժամ 7 այխատեցան եւ տասնակամաճէնի կէսը չինեցին։ Միւս մասն ալ այսօր կ'աւարտի։ Նաւային սպաներուն եւ դինուորներուն թէյ կը տրուի։

—Սթանպուլ կ'ըսէ թէ կամուրջին վնասը առաջուան ըսուածին պէս 20,000 ասկի չէ, այլ 4—5000 ասկի։ Իգտամ պաշտօնատարներ, հարիւրաւոր բանուորներ ու ուրիշներ ամենայն ճարտարութեամբ կ'ըսէ թէ Սթանպուլի ենթադրութիւնը հիմնէ զուրկ չատ հեռու է, վասն զի պէտք է հաշուել վնասուած առարկաները, նորոգութեան համար եղած ծախքերը, կամուրջին երեք օրուան հասոյթը, ընկղմած տուպաներուն արժէքը։ Շիրքէթի ու Մախսուսէի չոգենաւերուն վնասը եւայլն։

ԴՐԱՄԱՐԿՂԻ գող հելլենացի Միքէ որուն համար ըսուեցաւ թէ Սիրքէճիի ճարտարարուեստական մասնակից է, առքի իրականը ձերբակալուեցաւ Բանկալթիի մէջ իր հանանուհիին տունէն։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—1903 հոկտ. 25 թուով ծանուցուած ազդը սապէս փոխուած է.— 1903 սեպտ. 1/14ին Կայս. կառավարութեան եւ Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդին միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ, որ վաւերացած է 1321 ճէմազիւլ ախիր 18ի (28 օգոստոս 10 սեպտ. 1903) կայս. Իրատէով, եւ ի գործադրութիւն 1299 մարտարրէմ 28ի (8/20 սեպտ. 1881) յարակից հրամանագրին Ժ. յօդուածի տրամադրութեանց, Բամբէրի երկաթուղիի պարտաթուղթերէն (օսմ. պարտաթուղթեր) ունեցողները կը հրաւիրուին 12էն մինչեւ 45 թիւ կտրոնները ներկայացնել Հանր. Պարտքի Վարչութեան, որ այդ թուղթերը պիտի պահէ մինչեւ ամբողջական վճարումը բոլոր պարտաթուղթերուն։ Այս վերջիններուն յանձնումը՝ ճշդումի համար եւ կտրոններու թուղթերու անջատումը վեց ամսոյ միջոցին տեղի պիտի ունենայ, յառաջիկայ նոյեմբ. 10էն սկսեալ մինչեւ 1904 մայիս 10, հետեւեալ կիրակներուն մէջ։

Կ. Պոլսոյ մէջ՝ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Ամասիայի մէջ՝ Ամասիայի պանքային եւ Պանք տը Բառի է տէ Բէյլի Պային։

Պրուսէլի մէջ՝ Պրուսէլի պանքային եւ Պանք տը Բառի է տէ Բէյլի Պային։

Ամսթերտամի մէջ՝ Ամսթերտամի պանքային եւ Պանք տը Բառի է տէ Բէյլի Պային։

Պերլինի մէջ՝ Տոյչէ Պանքին եւ Ս. Պլայխրէօտէրի։

Ֆրանքֆորդի մէջ (Մայնի վրայ)՝ Պէթման եղբայրներուն եւ Տոյչէ Պանքին։

Լոնտոնի մէջ՝ Օսմ. Կայս. Պանքային եւ Օսար արժեթղթերու Խորհուրդին (council of foreign bondholders).

Բարիզի մէջ՝ Օսմ. Կայս. Պանքային, Բանդուան Նասիոնալ տ'Էսքոնդիֆ, Բէլգի Ինտիւսթրիել է Բուէրսիարին, Առեւտուրի եւ ձարտարագործութեան բարգաւաճման ընդհանուր ընկերակցութեան (Société générale pour le développement du commerce et de l'industrie), Բէլգի Լիոնէին, Պանք տը Բառի է տէ Բէյլի Պային, եւ Առեւտուրի եւ ձարտարագործութեան Ֆրանսական Պանքային։

Հռոմի մէջ՝ Իտալիոյ Պանքային եւ Իտալական Առեւտրական Պանքային։

Վիեննայի մէջ՝ Աւստրիոյ Առեւտուրի եւ ձարտարագործութեան վարկի Կ. Ա. առանձնայնորհեալ ընկերութեան, Աւստրիոյ կալուածական վարկի Կ. Ա. առանձնայնորհեալ ընդ. ընկերութեան, եւ Անգլեւաւստրիական պանքային։

1904 մայիս 10 էն սկսեալ, պարտաթուղթերուն կարօններուն անջատումը առանց ծախքի չպիտի կատարուի, մինչեւ ցնոր ազդարարութիւն, միայն Կ. Պոլսոյ մէջ։ Պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի անվճառելի ընկալագիր մը ուր նշանակուած պիտի ըլլայ այն թուականը, որկէ յետոյ պարտաթուղթերը պիտի կրնան եւ առնուիլ։ Պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ իրենց թուղթերը եւ առած օտեսնին երկու ֆրանքի մասնաւոր հաստատում մը պիտի ստանան։ Նոյնպէս կրնան վերաբերեալ կիլէներէն առնել այդ գործողութեան վերաբերեալ տպագրեալ թուղթերը։

Կ. Պոլիս, 11 Նոյմ. 1903

1—15

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏ.

Քաղաքական ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պարիսիրք Հօր եւ ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Սեւսուֆեանի։ Ներկայ էին Մկրտիչ էֆ. Աստեան, Սեպուհ էֆ. Տէ Իրիթիսլեան եւ Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան։

*** Պէօյիւքտէրէի առժամեայ Թաղ. Խորհուրդին ընտրութիւնը հաստատուեցաւ, որուն անդամներն են՝ Մարքոսա էֆ. Հարենց, Միհրան էֆ. Սմբատեան, Աւետիս էֆ. Միրասէճեան, Կարապետ էֆ. Փափազեան, Պետրոս էֆ. Իսրայէլեան։ Ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնեց։

*** Գուզկունճուքի Թաղ. Խորհուրդի պաշտօնավարութեան պայմանաժամին լրման առթիւ, Ժողովը որոշեց նոր ընտրութեան հրանդ տալ, ըստ խնդրոյ Թաղ. Խորհուրդի։

*** Տոքթ. Լապճինեան էֆ.ի մէկ տեղեկագիրը նկատողութեան առնելով, որոշեց յանձնարարել Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան՝ սոյն ներկայացուած խնդրին քննութիւնը կատարելու եւ կարեւորը տնօրինելով արդիւնքը տեղեկագրել։

*** Տնտեսական Խորհուրդը Պարիսարքարանի ամսականաւոր մնայուն օրէնգէտ փաստաբանի մը պէտքն զգալի ըլլալը յայտնելով, այս պաշտօնին առաջարկուած էր Սոլախեան Կարապետ էֆ.ն։ Ժողովը նկատելով որ այդ կարգի դատական խնդրոց համար եկած գրերը արտասահմանելով կ'ըսէ թէ Սրանսպուլի ենթադրութիւնը հիմնէ զուրկ չատ հեռու է, վասն զի պէտք է հաշուել վնասուած առարկաները, նորոգութեան համար եղած ծախքերը, կամուրջին երեք օրուան հասոյթը, ընկղմած տուպաներուն արժէքը։ Շիրքէթի ու Մախսուսէի չոգենաւերուն վնասը եւայլն։

*** Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ. ըստ յանձնարարութեան Կեդր. Վարչութեան, Բարերդ գացած եւ Ոիկրաչէնի Թաղ. Խորհրդոյ հաշուոց խնդիրը քննած եւ տեղեկագրած էր Պարիսարքարան։ Ժողովը իր գոհունակութիւնը յայտնեց Տ. Զաւէն վարդապետի։

*** Կաթիկ-փաշայի առժամեայ Թաղ. Խորհրդոյ տեղ երկու նոր անդամներ ընտրած ըլլալով Ժողովը հաստատեց անոնց ընտրութիւնը։

*** Խազիւղի Թաղ. Խորհրդոյ պակասեալ անդամներուն տեղ նորեր ընտրած եւ Պարիսարքական տնօրինութեամբ հաստատուած ըլլալով, Ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնեց։

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ յարաբերական խնդիրներով։

Ս. Պարիսարքը՝ իր հետ ունենալով գործակատար Ցէօճեան Արիս էֆ.ն, երէկ Մէարիֆի պաշտօնատունը երթալով շնորհաւորեց Կրթական նախարար Բարձր. Հաշիմ փաշան, իր ստացած վէզիրութեան ատենարանի համար։

—Շապին Գարահիսարի առաջնորդ Տ. Սմբատ Ծ. Վրդ. Սատաթեան այս առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ եւ ուղղակի Պարիսարքարան գնաց։

—Իտալիոյ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմքասեան՝ ընկերակցութեամբ Պարիսարքարանի Ա. գործակատար Արիս էֆ. Ցէճեանի՝ այս առաւօտ իտալական դեսպանատունը գնաց եւ շնորհաւորութիւններ յայտնեց Ս. Պարիսարք Հօր կողմէն։

—Թօսսիթոյի մեր թղթակիցը կը հաղորդէ մեզ.

«Դատ. Ժողովը գումարուեցաւ այս կիրակի օր նախագահութեամբ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Մարքէ քահ. Քիրազեանի եւ ատենապետութեամբ Տքթ. Մոլսէս Տինանեանի։ Ներկայ էին 23 ժողովականներ։ Օրակարգի գլխաւոր խնդիրն էր Բաղ. Ժողովի ընտրութիւնը։ Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ, որ տեղի ունեցած էր 15 օր առաջ, Բաղ. Ժողովի ընտրութեան ձեռնարկուելով քուէներու բացարձակ առաւելութեամբ անդամ ընտրուեցան Մէհրթէրեան Մկրտիչ եւ Պետրոս Շուշանեան էֆէնտիները, իսկ համեմատական քուէարկութեամբ ալ՝ Պէքտերեան Մկրտիչ, Կիւլպէնկեան Բարսեղ, Գալանճեան Աստուած, Թավուքճեան Կարապետ եւ Մէհթերեան Պետրոս էֆէնտիները։»

—Մուշի Պարիսարքական փոխանորդ Տ. Գնել Ծ. Վ. հեռագրած է Պարիսարքարան՝ թէ հասած է իր պաշտօնատեղին։

—Տ. Գնել Վրդ. իր պաշտօնատեղին երթալու առթիւ Կարին հանդիպեր եւ նահանգին կուսակալին այցելելով մասուցեր է Պարիսարքական յանձնարարագրերը եւ Ն. Վսմմէթեան կողմէ սիրալիր ընդունելութիւն մը գտեր է։ Տ. Գնել Ծ. Վ. Լուսաւորչաց եւ կարմիր վանքերն այցելեր է առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. Վ.ի հետ եւ երկու գիշեր հոն անցուցեր է։

—Պուլկարիոյ առաջնորդական ընտրութիւնը կատարուելէ յետոյ, Սոֆիայի մէջ բնակող 7 պատուաւոր ազգայիներէ մասնաժողով մը կազմուեր է, որ մինչեւ Առաջնորդին գալը եւ ժողովի կազմութեան ձեռնարկելը պիտի ապակցի Տ. Վահան Վրդ. Ցակրեանի, իր ձեռքը կեդրոնացնելով զանազան քաղաքներէ ղրկուելիք եւ առաջնորդութեան յատկացեալ գումարները։

—Կրոն. Ժողովը ու Նպատոյց Ցանձնաժողովը երէկ չկրցան նիստ գումարել, տեղատարափ անձրեւին պատճառաւ անդամները եկած չըլլալուն համար։

—Պուլկարիոյ Հայոց առաջնորդական ընտրութիւնը կեդր. Վարչութեան կողմէ հաստատուելէն ետքը, Տ. Ներսէս եպիսկ. Ալանեան անձամբ Թօսսիթօ պիտի երթայ եւ Դաւառ. Ժողով գումարելով՝ իր հրամարակը պիտի տայ, բացատրելով միանգամայն թէ ի՞նչ պատճառներ հարկադրեցին զինքը թողուլ Թօսսիթոյի առաջնորդութիւնը զոր կը վարէր աւելի քան երկու տարի է վեր։

—Թատերական եղանակը սկսած է արդէն Կովկասի մէջ։ Թատերական խումբեր ներկայացումներ կուտան Թիֆլիզի եւ Նոր Նախիջեւանի բեմերուն վրայ, ուր արուեստասէր օրիորդներ ալ կը մասնակցին անոնց՝ իրենց բեմական նախապատրաստներն ընելով։

—Տաճատ վրդ. Ոսկանեան արկած մը անցուց երէկ առաւօտ. նաւակով Սիրքէճիի նաւամատոյցին մօտեցած պահուն, կառաւարձ շոգենաւին ալիքներէն նաւակը շրջեցաւ եւ մէջինները ծովը թափեցաւ։ Բարեբաղդաբար, մօտերէն օգնութեան հասան եւ ամէնքն ալ ազատեցին անվնաս, այնպէս որ Տաճատ վրդ. իր ուղեկիցներուն հետ ջուրի պաղ լոգանք մը մտան ըրած եղաւ։

ՌՕՍՕՍԹՕՅԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը լիշեցնենք մասնաւորապէս Ռօսսոթոյի մեր բաժանորդներուն թէ Աբեւելքի բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է եւ հեռաւոր պէտ ըստ ամսոյ պէտք է վճարեն գործակալ Տիգրան էֆ. Պաղտիկեանի։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍՔԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԷՐԼԻՆ, 10 Նոյեմ.—Վիլհէլմ կայսեր խոչալիզին մէջ վիրաբուժական գործողութեան առաջ բերած վերքը հետզհետէ կը բարւոքի։

—Այսօր, առաւուն, կայսրը ու կայսրուհին պտոյտ մը կատարեցին նոր պալատան շրջակայքը։

ՐԷՇԹԱ.—Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովը, երէկ, շարունակեց նախարարութեան ծրագրին վիճաբանութիւնները։ Նախարարապետ Թիսա կոմսը, ընդդիմադիրներուն պատասխանելով, յայտարարեց թէ 1867ի պետական պայմանագրութեան օրէնքներուն նկատմամբ իր ուսուած մեկնութիւնները բոլորովին համապատասխան են անոնց հեղինակին տուած մեկնութիւններուն։ Յարեց թէ երրորդ տարուան զինուորներու արձակումը տեղի պիտի ունենայ՝ Խորհրդարանին կողմէ զինուորագրութեան օրէնքը քննարկուելուն պէս։ Խնդրեց ընդդիմադիրներէն որ Օրէնքին սահմանած օրինական միջոցներով մաքառին դանդիմին դէմ։ Եթէ հիմնական օրէնքը եւ երկրին միւս օրէնքները վանդի տակ են, անուշա իւրաքանչիւր Հունգարացիի պարտքն է դիմադրել որու որ ալ ըլլայ, բայց հիմա երկրին չհնազանդիլը այդ տեսակ վիճակ մը ունին որ անոնց համար անդարմանելի վնաս մը պիտի ըլլայ վէճերը յարուցանելը։ (Բուռն ծափահարութիւններ։)

—Քոշութի կուսակցութիւնը, այս օրուան գումարմանը մէջ, որոշեց որ իր անդամներէն իւրաքանչիւրը գործելու ազատութիւն ունենայ։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ այդ որոշումը կը նշանակէ վիճաբանութիւնները խափանելու հոչակումը։

ՀՌՈՄ.—Երէկուան եկեղեցական դըռընկալ ժողովին մէջ Վատիկանի արտաքին գործոց նախարար մսնսէնեէոր Մերրի տէլ Վալ եւ Բալլէկարի կարդինալ անուանուեցան։ Պապը բանախօսութիւն մը արտասանելով ըսաւ թէ Եկեղեցին թշնամի չէ յառաջդիմութեան ու գիտութեան։ Նաեւ մերժեց այն կարծիքը թէ Պապը պէտք չէ քաղաքականութեամբ զբաղի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Երէկ, քաղաքականութեան պաշտօնարանին մէջ տրուած հայկերոյթին ատեն, նախարարապետ Պ. Պալֆուր ճառ մը խօսեցաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպանատան գործակատար Պ. Բրնսթիչ նոյն օրուանէն կոչուած է Աթէնքի մէջ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ.— Թուղվէլթ նախագահը այսօր, պատգամագիր մը ուղղեց Խորհրդարանին, Եւրոպայի մասին յայտարարելով թէ Մ. Նահանգները չեն կրնար թոյլ տալ որ օտար որեւէ տէրութիւն այդ կղզին գրաւէ ռազմագիտական նպատակներով։

ՀՌՈՄ.— Բոլորովին անհիմն է այն լուրը թէ Պ. Ճիոլիթիի դաւիճը մատդիր եղած ըլլայ հրաժարելու։

ԿՈՊԱ.—Անգլիոյ թագաւորին եղբօր՝ Ալպանիի հանգուցեալ դուքսին աղջիկը՝ Ալիս իշխանուհին նշանուեցաւ Թէքի Առլիք դուքսին։ Ալիս իշխանուհին 20 տարեկան է եւ Թէքի իշխանն ալ քսանրինգ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԷՐԼԻՆ, 10 Նոյեմ.—Վիլհէլմ կայսեր առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Խոչափողին մէջ վիրաբուժական գործողութեան հետեւանքով առաջ եկած վէրքին սպիացումը գրեթէ կատարեալ է։

ՊՐԻՍԼ.— Խորհրդարանին նստաշրջանը այս առաւօտ բացուեցաւ։ Պ. Շոլլէրթ նորէն Երեսփ. Ժողովին առնուպէտ ընտրուեցաւ եւ Իւրզէլի դուքսն ալ Մերակոյսին։

ՀՌՈՄ.— Պատերազմական նոր նախարար Բլատոթի զօրավարը եւ ծովային նոր նախարար Միրուպէլլօ ծովակալը Մերակոյսի առջեւ ընդունուեցան։

ԲԵԳԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Կը ծանուցուի թէ Պ. Նէլիսով Բարիզի ռուս դեսպան պիտի կարգուի փոխանակ Ուրուսով իշխանին։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսա պիտի չքաղաքի Բանամայի դէպքերուն եւ Մ. Նահանգաց ընթացքին համար, վասն զի Ֆրանսայի շահը ամէն բանէ առաջ կը պահանջէ որ ջրանցքը բաց ըլլայ նաւարկութեան եւ թէ բաժնակիցները գանձեն՝ Մ. Նահանգաց կողմէ խոստացուած 200 միլիոն ֆրանքը։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Բոնպ, այսօր, նախարարաց Խորհուրդին պիտի առաջարկէ ուսուցման ազատութեան խնդրոյն այն տեսակ լուծում մը տալ որուն համաձայն գտնուին բոլոր դասակցութիւնները։

ՀՌՈՄ.— Երեսփ. Ժողովը Նոյեմբ. 25ին պիտի գումարուի։ Ընկերվարականները հարցապնդումներ պիտի ընեն՝ նախարարական տագնապին ունեցած ելքին վրայ։ Այդ առթիւ պայքար մը մղել կ'ուզեն Պ. Ճիոլիթիի դէմ, բայց ապահով կը նկատուի թէ դանիքը ատաւոր մեծամասնութիւն պիտի չտի։

ՊԱՐՏԻԶԱԿ մեր ընթերցողներուն կը ծանուցանենք թէ Աբեւելքի գործակատարութիւնը տանձնած է, Պարտիզակի մէջ, Օննիկ էֆ. Տէր—Ներսէսեան, որուն հետ պէտք է կարգադրել բաժանորդագրական ամէն հարցի եւ անոր յանձնարարել նոր բաժանորդագրութիւնները։

ԳԱՐԼԵՄԱՆ ՔԷՊԻՐ ՄԱՂԱԶԱՍԱՐԸ

Պէյ Օղլուն Ճատաքի Քէպիր,

Նումէրօ 362 - 364

Վէ Կալաթատա Պէօյիւք Միւլէր խանընատ

Դատարկար վէ չօճըգլարա մախսուս հազիր էլպիսէլէր վէ պէղաղ չամաչուր թագըմլարը վէ սայիր հագրնատ.

Սարբը նումուսի

Զիրատէքի մէվատը մուխթէլէֆիէի թիւճարեէ իշպու սաթիլուտ միւթէսավիէն տախիլ պուլընճաղլար տը.

Ծանէլա, չօրապ, մէնտիլ, էթէքլիքլէր. գրավաթլար, կէօմլէքլէր, օմուղ թագլարը. եամաղ աթագլարը, քարսէլէր, չէմիսլէր, էլտիվէնլէր, չանթալար վէ թագագլար, սուֆրա թագըմլարը; եամաղ էօրթիւլէրի, մատարլար, խաւլարլար; բէրանլէր, էնվայը եուղը գումաչլար վէ դայրը հիւմ.

Իփէքլի վէ եուղը գումաչլար բարչալարը սէրմաեէսինտէն տահա էչվէն ֆիսաֆլա ֆիբուսիթ օլունճաղլարը։ 1—20

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Սակարանի 15 օրուան հաշուեւարքարումը կատարուելով 1000 քսնսուլիսի 12½ ղրշ. եւ երկաթուղիի հանին 37½ սնդմ. ռեքօն որոշուեցաւ։

ՓԱԿՈՒՄ 28 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սնուի Դ.	Ս. Ա.	35	15
Ամէնէն բարձր գին	»	35	16
Ամէնէն վար գին	»	35	14
Բուսմէլիի Ծրկաթուղի գոց.	Ֆր.	136	12
Ամէնէն բարձր գին	»	136	12
Ամէնէն վար գին	»	135	62

ԹԱՆՈՒՄ 29 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սնուի Դ.	Ֆ.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵԼԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ Ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
Ատալիա, Սամսա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալեպ, Ադրքսանդրիա, Լարիսէ, Էնկիւրի, Պաղատատ, Պէյրութ, Պրուսա, Դամասկոս, Դամաստա, Դոնիզլի, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սախտ, Սեւգանի կ Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը դեղէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, էքիր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կըտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը դանէ, տակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ առկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1\frac{1}{2}$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ դատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինխոտոնով եւ ազատ տէբողիթոյով ապրանքներ առնդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակառութիւնից արժէթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռուսմէլիի երկաթուղիոց, Հելլենական կամ Բանսամայի վիճակառութեան արժէթուղթեր եւն. եւն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումելի երկաթուղեաց արժէթուղթերու բրուհանները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3\frac{1}{2}$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռայխերու փոխարէն դրամներ փոխ կուտայ, պղտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռայխերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխառութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ օրէցքով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանցներ. գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, կ. Պոլսոյ եւ մարզերի Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՅՈՍԿՈԼՈ ՄԱՆԿՈ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Դարա Մուսքաֆա փողոց թիւ 4
2—104

ԶԷՅԹՈՒՆՏՍ ԲԱՆԿԷՆԹ
ԻՆՊԼԻՆՊՈՒԼ ՍՏԷՅԵՍ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ
ՍԸՐ ԷՅՈՒԼԷՐ Վ.ԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ
Ուղղուած Զէյթունս Բանկէր ենս Լիմ
Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի մէջ հաստատած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելագործ դոհ թողուցած են մեզ։ Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն։

ԷՅՈՒԼԷՐ ԼԻՆՍ ՍԸՆ
Այլանթիկ խան, Պոլիս

Հայթայթիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի. դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւպի եւ Մանասթիրի մէջ։

ԵՌԱԹ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ԲԱՐՁՐ. ԿԱԼԼԷՍԻ ԴԻՇԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ Նոսթ Թիբրայթը Քըմբէնիի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յանկացուած է։ Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 Մեքենացի յանձնարարութիւն կուտայ Նոսթ Թիբրայթը Քըմբէնիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ Բնաւի։ Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ

Նոսթ գրելու լաւագոյն մեքենան է.
Առեւելի համար Գործակալ
ԷՅՈՒԼԷՐՍ ԷՆՍ ՍԸՆ
Պոլիս, Ալալէմի խան, Մէյտանճրգ փողոց։ 25—52

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՑՈՐ ՄԸ

Նիհար, աղազուն, վատոյժ, հիւանդկոխ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թոմպուլ, գուտրթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելագէս համոզուած էի որ ազգային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և թէյնի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՆԱԼԻԼԻՆով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՆԱԼԻԼԻՆը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժգնէր ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր լաւագոյն ալուրիլ տղոյ յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ոչ է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց անվնաս ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՆԱԼԻԼԻՆով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երբը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջառոյգ երիտասարդներ եղան։ Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՆԱԼԻԼԻՆով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պոնապարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿՈՒԻԹ ԺԱՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՆԱԼԻԼԻՆը կը ծախուի կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարանաներու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։
26—26

ԿԻՆԱՐԴ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
Ոռf ամիսը երկու անգամ կը բաղնի
Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Միվանիա	8528
Մարսիլիա	18900	Քամպանիա	484
Լուքանիա	12950	Վերլա	3229
Քամբանիա	12950	Բաւարիա	2945
Ուլտոնիա	8845	Թրքիա	2936
Ումբրիա	8128	Միզուրիա	2932
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2556
Սէրվիա	7392	Ալէքսը	218
Ուլանիա	7269	Շէրպուրկ	16

Թիմնի առ
ՋՕԼԻ և ՍԻՆԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէքլի խան. թիւ 6, 7, 8 Գալաթա, Քարա ուսքէֆա փողոց։ 2Հ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՍԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻԱՑԱԳՅԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փախադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Ծունուար 1ին երաշխաւորեալ դրամը՝ Ֆր. 1,506,000,000.
1901ին ապահովագրեալներուն եղած նոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000ին աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը. և որոնց կը տարեկանի բոլոր չահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած չահադարձներու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլորը դիտելու հիմա ուրիշ որ և է ընկերութեան կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անհամեմատ և չահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է ալա դրամման հոմբորդութեան. մանաւանդ սեռահենուած և գրամաբաշխ անձնատուութիւնն է մինչեւ իսկ տարեկան տանն։ Տիրեցեալներ բոլիսը կ'երաշխաւորի փոխառութիւններ 3 տարի տարուան հոմանքին վճարելի յետոյ, առանց յետագայ ապահովագրելոց հաշուի տանելու։ այս փոխառութիւնները գրամագիրներ դատ դատ նշանակուած են բոլիսին մէջ։ 30 տարեկանում իրաւունքներ վճարելու համար տարեկան։ Մեր դարձեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերսին յարուցանելի առանձնապէս վերանոր տարեկան ապահովագիրներ 5 առ 100 տոկոսով հանգիստ վճարելով։ Մի տարեկան ընկերի յետոյ խուսանց կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, որոնցմէ մէկ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, պիտի ոչ որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ մեռնի մահ պատահի ապահովագրեալ գումարը կը կառուցուի ամբողջութեամբ առանց կարգուած աւելիներ անվճար մնացած ապահովագիններ։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի որ աշխարհի մէջ գտնուած ապահովագիններէն ամենէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն նուիրեանց համար գրել։

Ծանօթութիւն և Թուրքիոյ
Ջ ՈՒ. ՀՈՒՍԻՔՕՂ ԵՒ ԸՆԿ.
Գալաթա Պարտէզքապի
Ա. ՋՈՒՀԱՏԵԱՆ
Պոլիս. Հալիճ խան
Զմիւռնիա փողոց, Վիքտորիս խան
Պուրսա։

Ծանանարարեցի իմ հիւանդներուս ուինֆլուէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՅՈՒԹ. ՍՔԵՔՈՒԼԻՍ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատեղով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Քուսկանը
(20 Հէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութիւնս կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէոյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի Հ. վերջը փոդոց Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեր-դործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաւօխ
Մարուհճէրլար Զարչըը խան. թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱՆՔԱՔ
Հիմնեալ 1858ին
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱՏԵՍԱԼԸ

Նրաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000
Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,000,000

Թուրիոյ եւ Ցունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՍԹՐԻՏ ԱՏԼԷՐ
Սթամպոլ Ապուս Էֆէնտի խան

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները գլուա անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400էն աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Գօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ.
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները Հրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարդիս պէյ Տիզդօլու ի առնը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇ
Ընդհանուր Հրի և Պոլսոյ եւ Օշեռայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմա	1497	Գոգա	1011	Մարս	724	Բոգարիս	186
Ալէքթ	3607	Գոնիս	2906	Կրոտոն	1695	Մարկիզ	2273	Մարթա	1113
Անեմէլ	1541	Գորան	895	Հիր	775	Մարգէլլա	3709	Միրիա	1735
Ադրիոգա	2271	Ցիտա	4311	Հիտալկա	1581	Միքատա	3557	Միվիա	1193
Գասանս	1822	Ցամինս	937	Հենաու	3720	Մեր	1087	Պէտրս	1906
Գորտինս	1264	Ցուրս	2383	Հորատիս	3600	Մոնտէպէլլա	1735	Թասոս	1328
Գրաւա	1076	Ցրարս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլա	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինս	841	Ցինամա	504	Իսկա	2354	Նէրս	1083	Թորիս	3827
Գրիֆֆալ	4431	Էտրս	2464	Իտանս	5540	Օրիս	4100	Թոլէտս	1470
Դէլրս	1671	Էլտորատս	1520	Լիւնս	1080	Ոնդարիս	4086	Թորիտս	487
Դալիրաս	1837	Էրազս	1841	Փէսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրանս	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Փոլիս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Դազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Փոլս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆրամինգս	849	Լէս	1058	Բրիտիս	2229	Վոլթուրնս	2296
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4832	Լէբանոս	2272	Բրնալտս	1668	Տէտս	1850
Գլիս	2697	Գալիէս	3060	Լիվորնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գոլրատտս	4235	Գիրանս	1243	Լորենցս	3191	Բոսէս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հրէն հոս հասած են։
Սանթօ շոգենաւը։ Նաւապետ Հորդ.քարսը։
Մորոէօ շոգենաւը, Նաւապետ Գոքսկոլ։
Ընդհանուր վաճառքով Հրէն հոս կը սպասուին։
Ալէքս շոգենաւը, Նաւապետ Հիք, Նոյեմբեր 10ին։
Հորաէիս շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ։ Նոյեմբեր 25ին։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼԷ ԷՆԴ ՍՈՆ
Թիւ 28—26 Գալաթա Մէյտէք խան 277

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Ծուլիս
Գշ. 28/10 Մեկնումաթոլ ժամը 10ին առաւաւ Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Պիրա, Բարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Սամսուն, Բորը-Սոչիու, Ազեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Գշ. 301/2 Ստէպա ժամը 10ին առաւաւ
Շբ. 1/14 Մէրսինլիս, Իզմիր, Պիրէ, Ազեքսանդրիա ժամ 10ին առաւաւ։
Ստէպա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒՍԻՆԵՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵՆ
Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Տոմսեր ուղղակի Բաֆէի Խանը։
Առաջին կարգի 245 Ֆրանկ. Բ. կարգի 75 Ֆրանկ. Տեղեկութիւնները Լուսաւորիչ Գրատարածութեան Թաղ Խանի Գրասենեակ։ 516 Թ. ՈՐԳՈՒԼ

ՖՐԻՏ. ԼԻՕՅԷՆՆԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող օգնական

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլանտրիա	3800
Ռամլնտան	10500	Ֆոնիշիան	3500
Գէսորիան	10300	Ֆրրժ.ան	3000
Լանդսաղորիան	9000	Ֆրէնտրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Ադրատիան	3500
Գոլօմպիան	8000	Ամերիկան	2500
Հորնիան	8000	Անատոլուգեան	2500
Գասգոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրենտան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	5700	Մինեռ	900
Վանգնիան	5700	Օրոնդ	800
Ֆրանկնիան	5700	Լիսպոն	85
Եսպանիան	3500		

Ապրանքի սէրիքին կը խնդրուի նիկ ապրանքն այլեւ փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրամանքը պիտի շղթանուին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՅՎԱՐ ԼԱՆՅՈՆԴԻ
Գալաթա, Քարաքէոյ փողոց
600 մանրամասն հին տեղ

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի Գլասգոյի Միջերիրական եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգնական։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէդ	3000	Թիսա	2500
Անպիս	3000	Նէրմիս	2400
Թէյպը	3000	Օսպրիս	2250
Թեանդուս	3000	Բէրս	2250
Տարոս	3000	Մէֆիս	2000
Օսմանլի	3000	Նարդրնի	1500
Մարթոթիս	1500	Գիլիա	1500

Ցարոս շոգենաւը, Նաւապետ Նի Իկն, ամսոյս դեպի 25ին Լիվերբուլն հոս կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ռ. Վ. ՈՒԻԹՕՒ և ԸՆԿ.
Ռուքթ խան
ՀԷՔՍԹՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
1—4 Հէյտ Պարիզ Լիվերբուլ։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՆԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„ի 188)

ՓՈՐԹՈՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱՍՈՆԻ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

I.

—Ի՞նչ, մթէ՞...

—Սիրելիս, մենէ դողցուած գումարը ձեռք անցուցինք, եւ ինչ կախում ունի այդ Բարնեէլը ձերբակալել տալու գործը։

—Բարի՛զ կը գանուի, գոչեց Վինսորի։

—Այո՛. իր անպարեւ գործին ապացոյցները ձեռք բերի։ Այդ անպիտանը արժանի չէ կարեկցութեան, ու իր սուտերը անպատուութենէ չպիտի ազատեն զինքը։ Նոյն իսկ կը համարձակի պնդել թէ իր հօրը մէկ պարտապանին կողմէ ղրկուած է իրեն։ Նամակ մը գրել տուեր է մէկուն... կարդացէք զայն եւ ըսէք թէ ինչ կը խորհիք անոր վրայ։

Վինսորի ժպտունեցաւ եւ դպլապէս դողդոջուն ձեռքով մը բռնեց այն թուղթը՝ զոր իրեն կ'երկարէր Պ. Տորժէր։

—Արդարեւ, ի գործ դրուած խաբէութիւնը ակներեւ է, մրմնջեց Վինսորի, աչքերը թուղթին վրայ յառելէ յետոյ... նոյն իսկ բաւական ճարպիւր կերպով պատրաստուած է... այդ նամակը Պ. տը Բարնեէլի կողմէ գրել տրուած ըլլալու է։

—Որո՞ւ հարցուց Մաքսիմ։

—Անչուշտ իր բարեկամներէն մէկուն. չեմ ճանչնար այդ գիրը։

—Բայց Ռոպէր տը Բարնեէլի բարեկամները ճանչնալու են, յարեց Մաքսիմ աչխուժով։ Շատ մտերմօրէն կապուած էիր անոր հետ։

—Բարեկամներ մի՛... բնաւ չունէր ասանկ բան, մրմնջեց Վինսորի։ Դպրոցի քանի մը ընկերներ ունէր, որոնց հետ շատ քիչ կը տեսնուէր։

—Ուրեմն անօգուտ է փնտռելը թէ ո՛վ գրած է այդ նամակը, ըսաւ սեղանաւորը։

—Ես ալ այդպէս կը կարծեմ... սակայն, եթէ ուզէք ինձի վստահիլ զայն, թերեւս յաջողիմ...

—Ո՛չ, աւելորդ յոգնութիւն մը պիտի ըլլար տալիս։ Համոզուած գոյացուցած եմ այդ թշուառական երիտասարդին վրայ, եւ կ'ուզեմ իմ համոզումս մասնակից ընել ամէն անոնք որ կը յատուին տարակուսիլ առակաւին։ Այս նամակը ապացոյց մըն է. պիտի պահեմ զայն։

Դուռը բացուեցաւ մեղմով, ու Ալիս ցոյց տուաւ իր սիրուն դէմքը. բայց տեսնելով որ հայրը առանձին չէր, շարժում մը ըրաւ դուրս ելլելու համար։

—Ներս եկո՛ւր, գոչեց Պ. Տորժէր, առիթէն օգուտ քաղելով։

—Սեղանաւորը կը խորհէր թէ աւելի լաւ էր օգտուիլ Մաքսիմի ներկայութենէն՝ մեծ հարուած մը տալու համար. քիչ մնաց որ առանց յառաջաբան խօսք բաներ հրատարակ խնդրի մը վրայ... թէեւ խառնուածքով արամադիր էր ձգձգելու ու եւ գործ, սակայն խորհեցաւ թէ իր արկղակալին ներկայութիւնը պիտի նեղէր զինքը, հարկ եղած բացատրութիւնները ունենալու համար աղջկանը հետ։

Մէկ կողմ առաւ զայն եւ ցած ձայնով ըսաւ.

—Սիրելիս, հաճեցէք դուրս ելլել քիչ մը։ Կրնաք վստահիլ իմ վրաս։ Զենէ աւելի աղէկ պիտի պաշտպանեմ դաներս։ Դիդ, եւ կը հաւատամ թէ ոչ չեմ պահած ձեր դէմ դողութեան առաջին փորձը ինչ գեղանի պանդ ըլլալուդ համար։ Լաւ չէք ըրեր՝ հետեւելով իմ թեթեւսոլիկ քեռորդիին խորհուրդներուն, բայց կախաղանի արժանի յանցանք մը չէ տարիկա։ Հիմա դացէք բարեկամս, եւ այս իրիկուն եկէք, միասին ճաշելու համար։

Վինսորի ուրիշ բան չէր մնար ընելու եթէ ոչ հնազանդիլ. գլուխը կախած եւ քիչ մը շուարած կերպարանքով ելաւ։

Ալիս խոյս տուաւ Վինսորին դիտելէ, բայց իր քեռորդիին հետ տրագնդուած մը փոխանակեց եւ անոր աչքերուն մէջ կարդաց թէ բարի լուր մը չեր բերեր ան։

—Աղէկ կը հասնիս, ըսաւ Պ. Տորժէր. կը ցաւիմ որ քիչ մը առաջ չեկար։ Դընդապետ Պորիսօֆը հոս պիտի գանէիր։

—Ուրեմն աղէկ ըրի ներս չմտնելով։ Այդ մարդը սոսկում կը պատճառէ ինծի, պատասխանեց Ալիս կարուկ շեշտով մը։

—Այո՛, յարեց սեղանաւորը բարկութեամբ, կ'արհամարհես զայն, որովհետեւ ինծի պէս ան ալ հաւատացած է թէ Պ. տը Բարնեէլ դաղութիւն կատարած է իմ դրամարկղէս։

—Ո՛չ միայն ատոր համար։

—Սիրելի բարեկամուհիս, ատենը եկած է վերջ մը տալու այն սխալ գաղափարներուն, որոնց մէջ կը յատուիս մնալ։ Դլուխդ դարձնող մարդը անարժան է քեզի։

—Հա՛յր իմ, այդ բանը ինծի ըսած էք արդէն, ու ես չեմ հաւատացած։

—Լա՛ւ, սկսար ալ ես չդուդել զիս։ Առ էր պակաս։

—Ինչ ուրեմն, հա՛յր, կը կրկնեմ թէ չեմ հաւատար այդ բանին եւ չպիտի հաւատամ բնաւ։ Մաքսիմ ալ չի հաւատար, աւելցուց մանկամարդ աղջիկը։

—Մաքսի՛մ, գոչեց Տ. Տորժէր, աղէկ որ հոս կը գանուի։ Հարցուր անոր թէ ինչ կը խորհի քու Պ. տը Բարնեէլիդ վրայ։

Ալիս ձայն չհանեց, բայց իր աչքերը հարցաքննեցին քաղաքին դէմքը, որ մինչեւ ականջները կարմրեցաւ եւ լռեցաւ։

—Օ՜ն, խօսէ, պոռաց մօրեղբայրը։ Սա խեւին առջեւը յայտարարէ թէ իմ նախկին քարտուղարս չարագործներու խումբի մը կը վերաբերի։ Քիչ մը առաջ ինծի պատմեցիր այդ խումբին արարքները եւ եղրակացութիւն մը հանեցիր այդ չնչին պատմութենէն։ Կը յուսամ թէ աղջկանս առջեւ ետ չես առներ յայտարարութիւններդ։

—Ո՛չ, մրմնջեց Մաքսիմ, օրվհնեալ իմ ըսածներիս եւ ոչ մէկը սուտ է դժբախտաբար։

—Ինչ, մրմնջեց Ալիս, դո՞ն ալ կը լքես զայն... դուն որ երբեկ կ'երդնուիր թէ...

—Երբեկ համոզուած էի թէ անիրաւ...

—Ինչպէս թէ անիրաւ։ Ինչ կ'ուզես ասել։ Ինչ կ'ուզես ասել։

—Ներեցէք, ներեցէք, ես ամէն բան կ'ամբաստանեմ։ Այսօր սիրելուած եմ խոստովանելու թէ սխալեր եմ։

—Ի՞նչ պատահեցաւ երեկուընէ ի վեր։

—Տխուր բաներ։ Տեսայ որ Պ. տը Բարնեէլ խոյս կուտար կնոջ մը հետ, անտարակոյս գողնուի մը։

—Կի՞ն մը, կրկնեց Օր. Տորժէր ցասդին չեշտով մը։

—Այո՛, կին մը, սիրելի Ալիս։ Ու ի՞նչ կին։ Թշուառական մը որ ասորին դասակարգի ծայրագոյներու հետ միացած է։

—Այդ կնոջ անունը, ըսաւ Ալիս հեղձամղուկ ձայնով։

—Ինծի յայտնած անունը իրը չէ եւ եթէ քեզի իմացնեմ, չպիտի ճանչնաս զայն։ Կը հաւատամ թէ գող կին մըն է ասիկա։

—Կը պնդե՞ս թէ այդ կնոջ հետ փախած է ան։ Ինչո՞ւ համար փախէր։ Մի՞թէ ձերբակալած էին զայն։

—Կը խնդրեմ, սիրելի Ալիս, մի պնդեր, իր բովանդակ մանրամասնութեանց մէջ գիտնալու համար այդ ցաւալի պատմութիւնը։ Պիտի պատմեմ զայն, եթէ պահանջես. բայց կը յուսամ թէ պիտի բաւականանաս պատուոյ խօսք առնելով ինէ. Պ. տը Բարնեէլ անպարկեշտ մարդ մըն է։

(Շարունակելի)